

AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 4

PHONE PARK 6407.

WORCESTER, MASS. 24 d. Sausio (January), 1924 m.

KAINA 5 CENTAI. Vol. X.

UŽSIDARĖ LIETUVOS TARPTAUTIŠKA BANKĄ. MEKSIKOS KARIUMENĖ PER SUV. VALST. ŽEMĖ. LATVIJOS-FINIJOS VALDŽIOS KRIZIS.

Suvienytų Valstijų kariškas laivas Meksikon. Išmė vinį vaikui iš plaučių. Du oficerai įstojo franciškonų vienuolynan. Italas kaltina Suvienytas Valstijas už Europos sugriuvimą. Gubernatorius nori sumažinti valstijos gyventojams mokesčius. Sako, kad penktas nušimtis policistų verta pakart.

Lietuvos merginos

dalyvavusios medelių sodinimo parodoje praeitų metų Gegužio pirmą dieną. Jos perstatė senovės Lietuvos vaideltes. Paroda buvo labai įspūdinga, tik gaila, kad svetimtaučiai, kurių yra mažai Kaune, to neatjaucia.

NUMIRĖ NIKALOJUS LENIN.

Moskva, Rusijoje. Nikalajus Leninas, Rusijos tarybų vyriausis komisorius, ėjęs kaip priemero pareigas, numirė kaimelyje Gorki, atstume 20 verstų nuo Maskvos, kur buvo išvažiavęs pasilsėti. Visi tarybų komisoriai, vedami Kalinino, iškeliavo į Gorki, kad palaidotų Lenino lavoną. Lenino tikras vardas buvo Vladimir Ilič Ulijanov.

UŽSIDARĖ LIETUVOS TARPTAUTIŠKA BANKA.

Kaunas. Nuo tulo laiko Kaune vedama J. Romano (Ramanauško) "Lietuvos tarptautiška banka" užsidarė, likvidatoriui perimant visus jos reikalus, ir perduodant juos Lietuvos Bankui. Tos bankos kelmas yra Suvienytose Valstijose, vadinama "Lithuanian Sales Corporation". Praėjusio vasaros tos bankos vedėjas Romanas iškėlė Suvienytose Valstijose, kaip spėjama, su tikslu čia gauti pinigų, kad su tais atlaikius savo pramonės griuvimą Kaune.

LIETUVA PANAIKINA SAVO ATSTOVYBĖ.

Kaunas. Lietuvos kariška atstovybė Latvijos valdžios tapo panaikinta ir ne bus daugiau atnaujinta. Lietuvos atstovas Savickas, kuris iki šiol buvo Danijoje, dabar perkeltas į Finiją. Ar bus kitas atstovas paskirtas Danijon, kad atstovautų visose Skandinavijos valstybėse Lietuva, kol kas nėra žinoma. Galbut, kad mažinant Lietuvos valdininkus, maži-

nama ir užrubežinės atstovybės (girdėjome, kad ir Londono atstovybėje mažinama atstovybės valdininkai, ir Račkauskas bene grįš atgal į Suvienytas Valstijas).

SUKILĖLIŲ ŽADĖTA BLOKADA NE ĮVYKS.

Washington, D. C. Meksikos sukilėlių vadui De La Huerta paskelbus, kad sukilėliai blokuos Tampico priplauką, kad ne įleis Suvienytų Valstijų pirklybinių laivus, gabenančius Obregono valdžiai pagelbą, kongrese ir senate įvyko ilga, net ilgiausia istorijoje sesija, patarimams kaip blokadą apsisaugot. Buvo jau sutarta į Tampico siųsti kariškus laivus blokados neprileidimui, bet Obregono kariumenei suplanavus sukilėlių apsupimą, laivai nartarta nesijust.

KARIŠKAS LAIVAS UŽBĖGO ANT UOLOS.

Gelveston, Tex. Suvienytų Valstijų kariškas laivas "Tacoma", Blanquilla parkrantėse užbėgo ant uolos, netoli Vera Cruz. Bevieliniu telegrafu atsišaukta į visas artimas priplaukas prašant pagelbos. Jo išgelbėjimui pasiūstas kitas kariškas laivas "Richmond". Sako, kad "Tacoma" ant uolos tapo tyčia užviliotas Meksikos sukilėlių klaidinamais signalais.

FRANCUZIJA MAŽINS VALDININKŲ SKAITLIŲ.

Paris, Francuzijoje. Valstybės "gaspadorius" Poincair galiaus pabugo, pamatęs kaip Francuzijos pinigai kasdien puola kurse žė-

myn. Kad gelbėt situaciją, jis suplanavo naują būdą ekonomijos keliais. Kad sutauptus pinigus, nereikalaujant jų rezervą kaskart skiest naujomis popieromis, parlamentui pasiūlė sumažinti valdininkų skaitlį ir dar biskį padidinti gyventojams mokesčius. Parlamentas tam pritarė ir didžiama balsų išreiškė Poincairui tame pasitikėjimą.

IŠMĖ VAIKUI IŠ PLAUCIŲ VINUKĖ.

Philadelphia, Pa. Į Universitą ligonbutį čia atgabenta iš St. Louis, Mo. aštuonių mėnesių vaikas, Cletus Moore, kuris nuo tulo laiko pavojingai susirgo. St. Louis daktarai su Reantgeno žiburiu surado jo plaučiuose įstrigusią divonės prikalama vinukę, bet ne vienas nedrįso daryt operaciją, kadangi vaikas dar visai jaunas. Čia dr. Jackson operaciją padarė, vinukę išimdamas su pagelba bronchoscope (blekinė dudelė su elektros buože gale). Ar liginis pasveiks dar nėra patikrinimo.

"SHENANDOAH" TURI BUT PAGYDYTAS.

Lakehurst, N. J. Didysis kariškas orlaivis "Shenandoah", kuris iš Aleskos buvo keliavęs link šiaurinio žemgalio, praėjusiojo savaitėje tapo užkluptas dideliu audru, kurios jį prikanke neleidė keliauti toliau į šiaurę. Dabar jis paliepta sudrutint, pridodant dar septynias gazo celes, pripildytas heliaus gazu ir prirengt kelionėn prie šiaurinio žemgalio atėinančioje vasaroje.

DU OFICIERAI ĮSTOJO VIENUOLYNAN.

Berlin, Vokietijoje. Du kariški valdininkai, atsižymėję pasaulinėje karėje, buvę Alban Loweinstein, Honovere, ir buvęs generolas von Reichlin Meldegg, abu dabar įstojo vienuolynan, priimdami franciškonų ordeno aštunius, Muniče. Pastarasis prieš karę buvo klieriku, tik kare užsikurus pateko kariumene. Daug vokiškų valdininkų įstoja į vienuolynus, bet iš militaristų armijos šiedu yra pirmutiniai.

REIKALAUŠ, KAD MOKĖTŲ KARIŠKAS SKOLAS.

London, Anglijoje. Vidaus reikalų ministerija pasiūmė užrubežinių reikalų ministerijai raštą, kuriuomi prisakoma paraginti Francuziją ir Italiją pradėti mokėti Anglijai skolas, kurias tos užsitraukė laike karės, pasiūlant pirmiausia užmokėti penktą nuosimtį. Jei Francuzija ir Italija sutiks mokėti nuosimtį, skolas bus galima dar palaukti, jei ne, tai suma turi tuojaus but mokama.

GUBERNATORIUS ŽADA NUMAŽINT MOKESČIUS.

Boston, Mass. Valstijos gubernatorius Cox, kalbėdamas valstijos reprezentantų bute, apie valstijos budžetą, pažymėjo, kad jis savo tarnystos laiku numažinęs valstijos gyventojams mokesčius dviem milijonais doliarų. Dabar gyventojai moka mažesnius mokesčius negu mokėjo prieš 1914 metus. Bet to dar negana, nes jis stengsis iki Lapkričio mėnesiui mokesčius dar numažinti, kad tie liktų mažesni negu jie buvo 1903 metuose.

MEKSIKOS KARIUMENĖ PER S. V. ŽEMĖ.

Washington, D. C. Meksikos prezidentas Obregon paprašė Suvienytų Valstijų valdžią leisti pereiti Meksikos kariumenei per kampą Arizona, Teaxs ir New Mexico valstijų, kad apsupus sukilėlius. Valstybės ministris tame reikale kreipėsi prieš šiu valstijų gubernatorių, iš kurių sutikta pasipriešinimas tik pas Texas gubernatorių, bet pasitarus, ties Naco įleista 1500 Meksikos karių, vedamų generolo Jesus, kurie ties Juarez įeis Meksikon.

KEBLUMAS SU AUTOMOBILIŲ LAIDAIS.

Washington, D. C. Meryland valstijoje yra "nepriklausomas" Kolumbijos distriktas, kuris iki šiol nesiskaitė su Meryland valstija automobilių laidų reikaluose, Meryland valstija Kolumbijos distriktui atsimekėjo tuom patim, ir todėl ten reikėjo turėti du laidus: Kolumbijos distrikto ir Meryland valstijos, nes kitaip automobilistai buvo gaudomi, ir už neturėjimą dviejų laidų buvo baudžiami. Dabar Meryland valstijos gubernatorius įdavė kongresui prašymą "pripažinti" Kolumbijos distrikte Md. valstijos laidus, gi Md. valstija pripažins Kolumbijos distrikto.

SUVELAVO KALĖDŲ DOVANAS.

Washington, D. C. Anglijos pašto tvarka pasirodė daug prastesnė negu Suvienytose Valstijose. Iš Londono siūstas dviem savaitėm prieš kalėdas vežimas su laiškais, laikraščiais ir kalėdų dovanomis, New Yorke buvo išimtas iš laivo prieš kalėdas ir išsiūstas į Kanadą, kur iš Anglijos buvo siūstas. Po dviejų savaitių kalėdoms praėjus, tas pats siuntinys iš Kanados atėjo į Buffalo, visai neperkrautas, ir dabar antru kartu Kanadon tapo išsiūstas.

"PAGROMČIKAS" ADVOKATAS RASTAS KALTU.

Boston, Mass. Jau nuo seniai tęsėsi tyrinėjimai apskusto už grumojimais vieliojimą iš skundikų ir skundžiamųjų pinigų, advokatas Levenson, teismo rastas kaltu kaip konspiratorius. Bauda jam dar nepaskirta, nes tan darban yra įveltos ir jo pagalbininkėmis buvę tris moteris su kitu advokatu, kuris siuntinėjo Max Kornui grumojimo laiškus, reikalaudamas didelės sumos pinigų.

NUMIRĖ PRALEIDĖS MILIJONUS.

Criple Creek, Coll. Plačiai žinomas W. L. Fyffe, kuris atrado daug kasyklų ir aukso gyslų, iš ko susikrovęs buvo 15 milijonų doliarų, visus juos išleikvojęs numirė kaip paprastas "kauboj", vargingame gyvenime. Kada jis pinigus eikvojo, kai kas iš jo pažįstamų padrausdė; tiems jis atsakydavo: "Pinigai mane laimingu nepadarys. Aš laimingesnis esu, kuomet keliauju per kalnus su savo arkliu ir aukso jieskotojo įrankiais".

KALTINA SUVIENYNTAS VALSTIJAS.

Paris, Francuzijoje. Pirmiaus buvęs Italijos priemuru Nitti, atsilankęs Paryžiu aristokratų pokilyje pasakė prakalbą, kurioje

pažymėjo, kad šiadieniniame Europos sugriuvimui kaltos yra Suvienytos Valstijos. Girdi, jei Suvienytos Valstijos suvaldytų Angliją, Francuzija tada imtųsi tik savo reikalų ir kitur greitai liktųsi ramu, bet kol Anglija neduoda Francuzijai ramumo, tol ramybės niekas neturės. Taigi, sako, Suvienytos Valstijos turėtų ilgai nelaukę pagrumot Anglijai...

VALO MIESTĄ NUO PLEŠIKŲ IR VALKATŲ.

Philadelphia, Pa. Gubernatoriui Pichot ir miesto majorui susitarus, pradėta miestas valyti nuo plėšikų ir valkatų. Policija pavesta komandai brigados generolui Butler, kurio prisakymu nuo 11 valandos naktį policijos patrolės, apsiginklavę kulkasvaidžiais ir automatiškais šautuvais, medžioja gatvėse ir areštuoja ką tik pagauna gatvėse, be jokio pasiteisinimo. Pirmąja naktį areštuota 1045 žmonės. Jei kas tam priešintųsi, prisakyta į tą šaut be jokio abejojimų.

NAUJAS GABINETAS.

London, Anglijoje. Priemeras Baldwin su savo gabinetu rezignavo. Priemuru karalius paskyrė darbininkų partijos vadą J. K. Macdonald. Tas gabinetą jau baigia organizuoti.

Simonų, Panevėžio ap., prad. mokykla šiais mokslo metais naudoja jau visomis mokslo priemonėmis, kurios yra Amerikos lietuvių šimonečių ir kitų aukautojų lėšomis pirktos. Butent: 1), mikroskopas 350 kartų didinantis, 2), elektros mašinėlė, 3), magnito pasagėlė, 4) kompasas, 5), dalbos ir rato (bloko) keliamosios sunkenybės modeliai, 6) vandentraukio (pompos) ir čirkščio (fontana) modelis, 7), Leideno bankutė, 8), galvanometras, 9), elektrofonas, 10), lupa grudams tirt, 11), prizminis ekeris, 12), prizma, 13), spalvų sudėlis, 14), hemijos bandymams bonkutės, 15), garo mašinos braižiniai, 16), Šnaiderio geografijos tipų atlasas.

Turint mokslo priemonių daug geriau mokint ir teikiama mokslo žinios mokinių mintyse šakojasi ir stiprėja. Todėl rupi mokyklos vardų pasidžiaugt ir dar sykį padėkuot visiems aukautojams, Simonų mokyklos Šelpimo Komitetui Amerikoje, gerb. "Amer. Lietuvis" Redaktoriui ir, A. Simonavičiui, minėtasis aukas atvežusiam. V. Kavaliunas, mokyklos vedėjas. 1923 m. Gruodžio 5 d., Šimonyse.

Žinios iš Lietuvos

Valdžios uždraudimas.

Kaunas. Valdžia išleido uždraudimą visiems emigracijos biurams už laivakortes imt nuo emigrantų bent kokius svetimos valstybes pinigų, apart Lietuvos pinigų. Kurie nepaklausys šio uždraudimo, toki biurai bus valdžios uždaryti, o jų vedėjai traukiami teisman, kaip neklauszados.

Atimtinėja laikraščius.

Rimšė (okupuotas kraštas). Visoje parapijoje lenkų policistai ir milicijantai, visų idukimu raiti lakstydami pas gyventojus darė krata, kaszinko jieskodami. Ko jieskojo, niekas nežino, nes nieko nerado, tik lietuviskus laikraščius, kaip "Lietuvos kelias" ir Lietuvos rytai", kur rado, nepalikto nė vieno, ir visus išsinešė. Ar tai ne praeiti laikai Lietuvoje?

Gabenta bulvės į Latvija.

Kaunas. Prasidėjo didžiausias bulvių išgabėnimas į Latvija, nes joms praėjusio vasario Latvijoje neužderėjus, ten truksta maisto. Išgabėnamos Lietuvos bulvės Latvijoje bus sunaudojamos kaip maistui taip ir alkoholio sunkimui. Kas turėjo daug, tas šiais metais pasipinišaus parduodamas jas latviams.

Trukiams elektros žiburiai.

Kaunas. Lietuvos gelezinkelių valdyba padarė sutartį su francuziska firma "Compagnie electromechanique" įvesti ir traukių vagonus elektros žiburius. Iš Francuzijos jau pargabenta visi žiburiams reikalingi daiktai ir vagonuose žiburiai bus įtaisyti netrukus. Visas įtaisymas valdžiai kainuos 3000 litų.

Nuobodžios rinkliavos.

Šiauliai. Lietuvoj pastarais laikais jejo madon miestuose rengt gatyse rinkliavas, prašant nuo praeviu aukų įvairiems reikalams. Tokios rinkliavos galutinai nubjuro visiems, nes ir perdaug elgetiškaai isrodo, ir žmonės gatyse perdaug trukdomi. Dargi kas labiausia, kad tokios rinkliavos tankiausia rengiamos tik mažmoziams.

Lietuvos pinigų stovis.

Kaunas. Su pabaiga praėjusių metų Lietuvos valstybės banka turėjo auksu, sidabru ir svetimų valstybių pinigų, auksu ir sidabru gvarantuotų, už 60,571,667,45 litų. Savųjų pinigų popierios certifikatais turėjo 59,009,836,61 litų, arba savųjų pinigų mažiau negu svetimų, savis pusantro milijono litų.

Šūnimas garsus plėšikas.

Šiauliai. Nuo 1920 metų čia pagarsėjo plėšikas Lihauskas, kuris su savo gauda visoje aplinkėje apipelnėjo žmonių gyvenimus ir pavienius žmones. Jė gaudja buvo išgadyta, bet jis pats buvo pabėgęs Vokietijon. Vienok dabar iš ten sugrįžęs, Šiaulių policijos greitai likosi suimtas ir kalėjiman įmestas.

Lietuvos budžetas.

Kaunas. Trečiuoju skaitymu seimas priėmė valstybės budžetą 1924 metams, sulyg kurio išlaidoms skiriama per metus 197 milijonus litų. Įeigų tikimasi per metus surinkti 206 milijonus litų. Tokiu budu įeigos viršytų išlaidas devyniais milijonais litų. Ten pat Šmulksčidi referavus užgirta visiems valdininkams pakelt algas.

Nepasisekė pasisavinti karvutę.

Šaukėnai, Šiaulių apskrityje. Našlė, Ona Jokubaitienė ir jos sunus Franša, abu iš Šiaulių miesto, čia tapo suimti antrą rytą valanda, besivedanti karvę. Policistui juos sulaukčius ir ėmus klausinėt, paaiškėjo, kad jie iš Šiaulių į Šaukėnus tyčia atvyko su vaikystės tikslu, ir pasivogę našlės Macionės karvę, vedėsi namo. Abu likosi patalpinti kalėjime iki bylai.

Lietuvystės atgijimas.

Klaipėda. Čia kaskart viskas eina arčiau normališku vėžiui. Pramonė kaskart juda smagiau, kas miestui priduoja daugiatu gyvumo. Miestelėnai ir kaimiečiai tartainai darbuojasi krašto gerovei. Lietuviška kalba pradeda jau isgyvent kaip valstybės kalba. Valdiskose įstaigose visur jau galima susikalbėt lietuviškai. Žodžiu sakant, lietuvystė čia džiūiai progresuoja.

Facistų bauginimas.

Panevėžis. Panevėžio facistų organizacija paskleidė spaudintus cirkullorus, kuriuose prisakoma visiems namų, fabriku, parduotuvių ir įvairių įstaigų savininkams, kurių šildai išrašyti svetimomis, ar netaisykliškomis lietuviškoj kalboj frazomis, kad tuojuas visa tai būtų pamainyta taisykliška lietuvių kalba. Už neįspildymą prisakymo gruojojama savininkams bauda.

Šiaulių gyventojų skaitlis.

Šiauliai. Sulyg vėliausios statistikos, Šiaulių mieste gyvena 21240 gyventojų, tame 10642 vyriskiai ir 10598 moteriskos. Visame Šiaulių apskrityje gyvena 173145 žmonės, iš kurių yra 81506 vyriskos ir 91638 moteriskos lyties. Sulyg tautų gyventojai skirstosi: Šiaulių mieste lietuvių yra 14979, žydų 5314, lenkų 144, rusų 329, vokietiu 201, latvių 101, kitokiu tautų 25 žmonės. Šiaulių apskrityje yra 153374 lietuviai.

Kur trumpa ten ir truksta.

Vilnius. Vilniaus miesto izdas taip tuščias, kad valdininkams nuo kelių mėnesių algos dar nemokėtos, ir mokėt nėra kuom. Savo laiku miestui Anglija buvo davus paskola pavedimui kanalizacijos ir vandentraukio įrengimui, vienok paskola kaszinkur žlugo ir nieko už

ją netaisoma. Dabar Anglija ėmė spirt miestą gražint paskola, o čia nėra iš kur imt. Sautiamasi į Varsava, bet iš ten ir atsakymo negaunama.

Nebus žydų ir gudų ministerijų.

Kaunas. Seimui svarstant valstybės budžetą 1924 metams, po karštų ginčų nutarta išbraukt užrašą, kuriame paskirta algos gudų ir žydų ministeriams. Tokiu budu, suprąntama, žydai ir gudai savo ministerius Lietuvos valdžioje negalės turēt, nes jiems algos nebus mokamos. Padaryta tai todėl, kad pasirodė, jog šių dviejų tautų ikišiol buvę ministariai nieko gero Lietuvai nenuveikė, nes jiems tik saviėji reikalai rupi.

Juokus pasakojantis vagilius.

Šiauliai. Kelmės plentų einanti susilaikė policija Franša Valski, kuris nešėsi keturias surištas vištas, kurios buvo pavogtos. Policistui ėmus klausinėt kur jis jas pavogė, vagilius papasakojo juokus: Girdi, plentu važiaavęs kaimietis ir vežime vežėsi vištą. Kaimietis važiuodamas miegojo, o vištos labai neramiai užsilaike, tai jam jų pagailo, ir, kad jėb nesikankintų savininkui miegant, jis ėmęs jas paliuosnot. Policistas išklause juokus, vagilių uždare kalėjiman iki bylai.

Naikina medinius tiltus.

Šiauliai. Apskričio valdyba ėmėsi išnaikinimo brančių ir tankiai gendančių medinių tiltų, jų vieton statant cymentinius. Per praeitą vasarą tokių tiltų Linku vos-Šiaulių-Pakruonio ruože pastatyta 48 cymentinių tiltų prie vieškelių ir plentų, Stačių-Meškučių-Gaščių ruože cymentinių tiltų pastatyta 50. Ateinančioj vasaroj žadama cymentinių tiltų visame apskrityje pastatyti bent 100 stukių. Jei taip ir kituose apskrityuose būtų veikama, per 15 metų visi Lietuvos tiltai liktusi tik cymentiniai, medinių neliktų nė vieno.

Lenkai lietuvių šventvietėje.

Palanga. Palanga visais atžvilgiais yra Lietuvos garbingas kampelis, nes viena, klimatas labai sveikas, o antra, čia yra lietuvių šventvietė Birutos kalnas. Tik liudna, kad prie šios šventvietės gyvenantis ponas Tikševičius, parsikvietė visą gaują lenkų, su kurių lietuviai negali susikalbėt. Tarp jų yra Milevičiai, Matusevičienė ir Paulauskienė. Reiktų čia turēt ištikimesnis policijos viršininkas, nes dabartinis Rupkus, perdaug su lenkais sėbraujasi, juomi negalima pasitikėt.

Lietuvoj gali būt gelezies.

Kaunas. Pastarais laikais kas ten pakėlė klausimą ar negali būt Lietuvoj gelezies rudos, ir tuojuas radošis tvirtinimai, kad gelezies ruda esanti ir tarp Kaltinėnų ir Pašilio, nes 1898 metuose Kaltinėnų pradinėj mokykloj esant mokintojų F.

Skobin'ui mokiniai, užtikrinu jų ganyklose esant gelezies rudos. Mokintojas liepė atnešt jės pavyzdžius. Pavyzdžiai pasiusta į Petrogradą fabriko komisijai, kuri atsakė, kad pavyzdžiai tie yra tikros gelezies rudos, tik jės kasimas ir gabėnimas Kaunan ne apsimokės, o statyt fabrikas ten kur ji yra, irgi neduos naudos.

Baimė dėl Basanavičiaus paminklo.

Vilnius. Pastaciūs Kaune Jonui Basanavičiui paminklą, lenkų agentai Kaune, perdavė Vilniaus žvalgams žinias, kad prie paminklo atidengimo lietuvių tankiai minėta Basanavičius ir, kad išsireišksta, jog Basanavičius Vilniuje gyvendamas sulauks lietuvius sugrįžtant. Vienas žvalgas tuojuas atsilankė pas Lietuvos Mokslo Draugijos namų sargą, ir akvyvai-kvotė jį, kaip Basanavičius gyvena, ką jis veikia, koki žmonės jį lanko, ar atsisėsa ką, koki laikraščiai jam ateina ir daug panašiai. Gal lenkai netruke pradės ir ši lietuvių garbingą senelį persekiot...

Surašinėjant gyventojus Šiauliuose.

Man teko susirašinėti 2-me rajone, 13 apylinkėje. Visoje šitoje apylinkėje gyvena daugiausia žydėliai, tad ir buvo nemaža vargo kol surankiojau reikalingas žinias.

Užėjęs pas vieną paaiškinau, kad dabar einas visuotinis Lietuvos gyventojų surašinėjimas ir išsitraukęs iš kišenias kiemo blanką užklausu jo, kiek kiemas (pleciūs) užima kv. sieksnių. Žydelis pakasė, pakasė pakasė ir sako:

—Uj, taip 20 sieksnio ir antraip 25 sieksnio. Bet prašom, pons, ar tamisto ne iš "uprava" kartais? — Atsakiau, kad nieko bendro neturiu su "uprava". Žydelis truputį pamastė ir sako:

—Niu, kad taip pons, tai aš buva užmišęs, mano plece yra 25 ir 40 sieksnio.—Ką daryt, išsiėmiau kitą kiemo blanką ir papildęs reikalingas žinias, vėl klausiu: kiek gyvena šeimynų tuose namuose? (namai buvo 2 augštų). Jis atsako:

—Niu, pōns, trims ženotes ir viena nežanote, bet gera žmogelis.—Ar visų tiek? O viršuj kas gyvena?

—Aha, dėl pona reik ir virš? Niu, viršė gyvena Iršė ir jo suna Hirša, bet pons, prašom jo nerašyt. Jis tankiai buvaj apačio ir su mana dukteru veda rokundą.

Klausiu vėl: kiek laikinai pasitraukusių iš namų gyvena kitur?

—Mat, pons, mano suna yra per Panevėžė gimnazija pavažiavęs. Jam negal žinot ką su tom soldatim jam butum, jei jam namie sėdētium.

—Na, o kiek jam metų? — Klausiu.

—Mat, pons, aš tikre nežinė, man rōdis kad jam per 17 metų. Čia išgirdau žydė iš kito kaimario sakant:—Niu, vas mocht du? Jog Žoske 14 Jahr hobt. (Ką tu darai? Sakyk Joskė turi 14 metų). Žydelis savo žodžius atmainė, bet aš tuojuas pa-

reikalavau parodyt pasus, iš kurių sužinojau, kad Joskei eina jau 20 metų ir, matyt, laikas jam stot kariumenėn.—I. Blaivunas. Iš "S. Naujienos".

Apie Lietuvos gelezinkelių aptarnavimą.

Gyvėnant man šiame pasaulyje trisdesimtis sešis metus, teko but ir važinėti gelezinkeliais Rusijoje, Vokietijoje Anglijoje ir Amerikoje. Teko pastebēt kai elgiasi tose valstybese gelezinkeliu tarnai su keleiviais. Iš čia paminētų keturių valstybių mandagiausį aptarnavimą patyriau tai Anglijoje ir Amerikoje.

Metuose 1922 grįžav tėvyne, ir važiuojant traukiu tai čia tai ten teko matyt ir pastebēt koks yra apsiėjimas su keleiviais. Reikia pri pažint, kad būvo skaudus reginys išvydus čia tarnus kaip ir keleivius prisirišusius prie girtavimo. Tankiai į vagoną įsibriauja tarnas, ar valdininkas, girtas, ir ima bjauriausiai žodžiais rēkt, ir kas blogiausia, kad tokius valdininkus, ar tarnus, niekas nesudraudžia.

Bet klausimas, ar taip čia yra šiadien? Tenka keliaut traukiu kas savaitė, bet tie blogumai jau ne pastebimi, jau valdininkų apsiėjimas su keleiviais visai kitoks, žodžiu sakant, toki reginiai kaip pernai, dabar nėsimaot, jie jau išnyko. Gruodžio 8 d. 1923 m. leidausi keliuonėn iš Ukmergės gelezinkeliu, iki Radviliškio, o iš ten link Abelių. Čia konduktoriai nepaprastai mandagus žmonės, su keleiviais apsieina labai maloniai ir į klausimus atsako visuomet gražiai, švelniai; jie savo mandagumu pralenkia net Anglijos ir Amerikos konduktorius. Tas daro labai malonų įspudį ir teikia smaguimą, matant, kaip musų tėvyneje Lietuvoje viskas progresuoja ir taisosi gerojion pusėn.

Obeliuose stotis ne apšildoma, keleiviu susirenka daug ir visi šala, moters su mažais vaikais neturi kur susilt. Mačiau, kaip viena moteris su penkiatu vaikų, keliaujanti iš Irkucko (Sibyryje), laikė vieną kudikį prie krutinės, tas sušlapęs; ji pasiguldė jį ant lentos, kad perrišt, ir kol ji perrišo, kudikis sušalo, pamėlynavo. Žiurint į tokį reginį, žmogus nenoroms turi susiraukt ir prisimint, kad Lietuva tai ne milijoninė tauta kaip Rusija, kuri be pasigailėjimo žudo savo žmones. Čia reiktų žmones apsaugot. Stotyse turēt but nors vienas kambaris apšildomas.

Janavo stotyje apie vagonus dirbantieji kalbasi tik rusiškai, žydiškai ir lenkiškai, lietuviškai niekas nekalba, tik stoties viršininkas, kasierius ir žandaras kalba vien lietuviškai. Ukmergės stotyje į vagoną įėjo kaszinkoks keleivis, kuris patamseje jieskodamas vietos kur atsīsēt, durė man į akis. Man sušukus, persigandęs jis išbėgo laukan. Buvo jau aštunta valanda vakaro, Gruodžio mėnesio diense, o vagonuose tamsu, jokio žiburėlio nėra.

P. Seinauskas.

NENUSIGASKIT — JIS TIK IEŠKO BAMBINO Kaina 35c. aptiekose

Jis žino kur motina laiko Bambino — ir jis žino, kad jis jė nori. Kudikiui Bambino reikia tiek, kiek išėmimas iš šėpos skanios vaisių košės.

BAMBINO
Reg. S. V. Pat. Dūre

yra nepavojingas — pasekmingas — saudaus skonio vidurių paluosuotojas. Kudikiui mėgsta jį. Jie net prašo daugiau.

Jei jusy kudikis neramius, turi atprauktą liežuvi, negali ramiai miegoti, labai verčia tarsi skausmų kankinamas, tai išvalykite jė sieste su lengvu vidurių paluosuotoju, tokiu kaip Bambino. Jis jė ima su noru ir daug geriau įsisūti jė. Į kelias valandas nemalonūs simptomai turės pranykti.

F. AD. RICHTER & CO., 104-114 So. 4th Street, BROOKLYN, N. Y.

I LIETUVĄ

Pirkite laivakortes jusy giminėms Lietuvoje. Kompanijos raština Kaune, kuogeriausia prižiurēt visus keleivius.

WHITE STAR LINE

N. Y. — Cherbourg — Southampton.

Išplaukimai kas subatą. Milžiniai laivai Majestic, Olympic. Greiti perkėlimai į Baltijos uostus.

AMERICAN LINE

Joint Service Plymouth — Southampton — Cherbourg — Hamburg.

Reguliariški išplaukimai. Puikūs, dideli, greiti laivai. Greiti perkėlimai į Baltijos uostus.

RED STAR LINE

N. Y. — Plymouth — Cherbourg — Antwerp.

Tankus išplaukimai. Mėgiamas kelias. Nauji laivai Belgeland, Zealand, ir Gothland (3čia klasa).

Passenger Department,

84 State St., Boston, Mass.

I IR IŠ LIETUVOS ANT S. V. VALDŽIOS LAIVU.

Keliaukite liuosai ant dideliu greitu ir puikiu Suvienytu Valstiju Valdžios laivų. Pasiklauskite apie Naujū Trečią Klausa. Skirtingi kambariai del seimynų ir poru. Geriausias valgis ir didžiai įvairus. Mandagus tarnai. Dideli valgymo kambariai. Pasivaikščiujimui dēnys. Socialiniai ir rukymui kambariai. Visoki patogumai.

Išplaukimo dienos iš New Yorko: Amer. Harding... Saus. 26, Kovo 12, Ameria... Vas. 7, Kovo 12, Pres. Roosevelt... Vas. 23, Bal. 19, Geo. Washington, Kovo 8, Bal. 9, Leviathan... Kovo 22, Bal. 12

United States Lines,

75 State St., Boston, Mass.

U.S. SHIPPING BOARD.

Lokaliai agentai visuose miestuose. Valdantieji Operatoriai del

Suite 71. Tel. Park 7686.

Dr. Ruth F. Bernot,
Lietuvi Dantistė.

Central Exchange Bldg.
311 Main St., Worcesterj.

"Am. Lietuvio" Knygyne. galite gaut Visokių laiskams popieru

NAUJAS PATARNAVIMAS I KLAIPEDA.

Baltic-America linija atdarė naują reguliarį savaintį pasaziurių patarnavimą tarp Londono ir Klaipėdos, atjausdami svarbą Klaipėdos Lietuvai.

Šį patarnavimą suteikia laivai Baltanic ir Batrigger. Šis naujas patarnavimas padaro Baltic-America linijos pasaziierams galimu išpirkt laivakortę tiesiog iš New Yorko į Klaipėdą ir susisiekt su Danzigu ir Libava.

Naujas patarnavimas yra tolimesniu užtikrinimu Baltic-America linijos rupecio, suteikiant geriansį pasaziierinį ir tavorinį patarnavimą į ir iš Lietuvos.

Severos Gyduoles užtaiko seimynos sveikata.

Užkimimas

ir kosulys turi būti sustabdyti umai, kad prasalinti svarbus susikrovimus ligų... Imti

Severa's Cough Balsam

dėl atliuosavimo skrepių. Užlaikykite po ranka, ypatingai žiemą. Kaina 25 ir 50c.

Severos Kalendorius 1924

metams yra pridutas visur apiektoriams dovanai, arba rašyk tiesiog pas mus.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

ŽODYNĖLIS

GREITIAUSIA IŠMOKSI ANGLIŠKA KALBA. Turėdamas kilentinį žodynėlį, sutalsyta pagal geriausią kalbamokalinį būdą, be kilto pagalbos išmoksi kalbėti, skaityti ir rašyt. Kaina tik 60c. Galima gauti pas M. PALTANAVIČIA Worcester, Mass.

PAIN-EXPELLER

PLACIAI PAGAIDSEJES LIETIMANTAS

Naudojamais nuo didelesiu spazmų ir muskulų. Nuo skausmų krutinėje ir pečiuose. Kuomet reumatizmas ir muskulų sutrinka ir skausmas. Nurašiniui skausmų, darantų negalėjimą apibūti. Nuo skausmų ir nemigumo. Nuo diureto ir skausmų. Patrinkit jėm — Pravy skausmų šaltai.

Visomet išleptite butką po ranka — nukoimēt jėmūti žinoti, kada jis jėmūti jėmūti. 85c ir 1.50c. Būna aptiekose.

F. AD. RICHTER & CO. 104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

111 CIGARETAI

Jie yra GERI! 10c

Pirk žinias Cigaretėse ir taupyk pinigus!

"Skrom" P. Lapneviciaus išrašta gyduolė dar esant jam Lietuvoje. NEPASIDUKITE REUMATIZMUI!!!

Reumatizmas dabar labiausiai žmogui įkeičia, žada oras nuolat mainosi. Bet nepasiduokit! Gyduolės "Skrom" yra pagydę daugelį žmonių, kuriems pinigų ir laiko sutauptino. Simtai žmonių pasigėbėjo vartodami "Skrom". Jų pavardes ir adresus mes jums prisiusime del persitikrinimo. Jeigu jus sergate reumatizma, nepasiduokite. Rašykite pas mus, mes prisiusime šiu stebuklingu gyduoliu. Nelauk ir nekentėk be reikalo. Bonkutė "Skrom" 1 dol., su pristintimu \$1.25.

M. Paltanavičia, 15 Millbury st., Worcester, Mass.

J. L. Pašakarnis
Lietuvis optometristas
ir atkinių pritaikintojas.
447 BROADWAY,
So. Boston, Mass.

AMERIKOS LIETUVIS
The Lithuanian Weekly published every Thursday
by
M. PALTANAVICIA,
15 Millbury Street, Worcester, Mass.
Yearly subscription: In United States \$2.50
In Foreign Countries \$3.00
Single copies 5 cents.
Advertising rates on application.

AMERIKOS LIETUVIS
Savaitinis laikraštis, eina ketvergiškai, leidžiamas
per
M. PALTANAVICIA,
15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: Suv. Valstijose \$2.50
Kitose valstybėse \$3.00
Pavieniai egzemplioriai 5 centai.
Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užrašymo dienos. Prenumerata turi būti apmokėta iš augšto.

Entered as Second Class matter September 29 1914 at the Post Office at Worcester, Massachusetts, under the Act of March 3 1879.

LIETUVOS LAIKRAŠČIŲ SKURDUS IR VARGINGAS GYVENIMAS.

Nežinome tikrai, kiek dabar Lietuvoje išeina laikraščių, nes jų gauname tik šešis, bet žinome, kad jų ten išeina bene dvidešimts suvirš. Tuli jų yra tik brūštinė, na, bet vistiek vadina si laikraščiais. Visi jie toki menkučiai, toki suskurde, net gaila darosi į juos žiūrint. Rodosi tokioje valstybėje kaip Lietuva, reikėtų but nors vienam kiek žymesniam laikraščiu, tačiau yra kitaip; didžiausi tai trijų keturių lapelių.

Jie toki maži ir menki dėl skurdo ir vargingo savo gyvenimo, kurio ir jie patys neslepia. Sako, jog visas tas vargas paeina dėl stokos skaitytojų. Tą patikrina kai kurių tankusėjimas iš vienių leidėjų rankų į kitas, o kartais ir galutinas sustojimas. Tai liudnas apsiėškimas, kad lietuviai savo tėvynėje iki šiol yra dar iki tiek nepriauge, kad palaikyt savo laikraščius. Dar kai kas net ir pasijuokia: girdi, Lietuvoje daugiau yra laikraščių leidėjų negu skaitytojų. Nevykę tai juokai!

Iš kitos pusės žiurint į skurdų ir vargingą laikraščiu Lietuvoje gyvenimą, ne pro šalį bus patėmyt, kad tas vargingumas paeina iš jų pačių silpnumo, iš trukumo žmonių, kurie nusimanę bent kiek apie laikraštinkystės pramonę, kad žinotų budus, kuriais skaitytojus galima padaugint, pasitraukt prie savęs rėmėjus ir platintojus. Labiausia puola akin tų pačių laikraščių neturtingumas ir nesiskaitymas su žmonėmis, kas yra svarbiausiu šaltiniu skaitytojų trukumo.

Paimkime bent vieną iš ten einančių dienraščių, o greit pamatysime, kad jie neturi patraukimo prie savęs skaitytojų. Metus akia į pirmą puslapį, jį tuojau atsimeis lyg į kokią šaltą, nepermatomą sieną: užveltas kokios firmos didelis apskelbimas ir prie to viena kita kokia be vertės žinutė. Jei apskelbimo truksta, tai pirmas puslapis visas užklotas kokių sieksniniu straipsniu, kurio užbaiga, arba tęsiasi į antrą puslapį, arba net ir į sekantį numerį. Tai jau tas vienas dalykas skaitytojus baido nuo laikraščio. O juk tai dar ne viskas.

Atsivertę kitus puslapius, tuose nerasime nieko geresnio. Pasaka, feljetonas, vienas kitas straipsnelis, kuris apeina tik vieną kitą ypatą, pluoštas užrubežinių žinių, dalis užpildyta ištraukomis iš seimo protokolo, laiškas redakcijai, tai ir viskas. Kartais yra kokia žinutė iš vienos ar kitos Lietuvos vietos, bet tankiai ir to nėra. Prie tokių aplinkybių, suprantamas daiktas, laikraštis yra tuščias, ir negali skaitytojų daug turēt, nes jiems čia nieko nėra skirta. Toki laikraščiai gali but pakenciami kiek miestelėnų gyvenime, aristokratų salionuose, bet reikia atsimint, kad miestuose lietuvių gyvena labai nežymus nuosimtis. Miestai apgyventi žydais ir kitais svetimtaučiais. Tiems lietuviškų laikraščių nereikia.

Lietuvos visuomenė, tai kaimuose gyvenanti lietuvi. Kaimų gyventojams toki laikraščiai, koki dabar eina Kaune, yra tušti, prie to jiems nesuprantama kalba kalbanti, ir todėl lyg svetimi. Kaimiečiai ten daugiau pažįsta Amerikos lietuviškus laikraščius negu savuosius, vietinius. Jie ir sako, kad Amerikos lietuviški laikraščiai yra vertesni už vietinius. Tą iš dalies pasakė Kaune ir ponas Čarnecis. Prie to vietiniai kaimiečiams dar yra tušti ir tuom, kad vieton duot žinias vietines, tik kaimiečius apeinančias, jos visai užtylimos, o vieton jų duodama tokios, kurios skambina apie medžiokles Afrikoj, apie sportą Ispanijoj, apie rinkimus Aglijoj ir tam panašiai. Kuom tokios žinios Lietuvos kaimiečiams gali but idomios, ir kas čia gali pultis prie skaitymo laikraščiu su tokiomis žiniomis?

Laikraštis žmonėms svarbus dėl tinkamų žinių. Prityrę laikraštinkai žinias talpina ant pirmo puslapio. Lietuvoj kaip tik daroma atbulai. Ten ant pirmo puslapio vertės neturinti straipsniai. Kągi gali pas skaitytojus turēt visą puslapį užklojantis straipsnis, smulkmeniškai kalbantis apie Anglijos parlamento susirinkimą? Toks straipsnis gali but svarbiu tik kokiam Anglijos diplomatu, esančiam kelfo-

nėje, bet Lietuvos kaimiečiams niekad. Ir kaip tokiems raštams užpildoma svarbiausi laikraščio puslapiai, suprantama, skaitytojai turi trauktis. Kitaip elgiasi svetimi laikraščiai. Jie ilgus straipsnius visuomet talpina paskutiniuose puslapiuose, nes jų jieškanti suranda juos ir ten. Gi žmonėms, skaitytojams, kurie tik svarbesnėmis žiniomis interesuojasi (o tokių didelė didžiuma yra visur), žinios dedamos pirmon vieton. Tokiu budu skaitytojai prie laikraščio spiečiasi, dauginasi.

Tiesa, Lietuvoj kitokios aplinkybės negu Amerikoj, žinių sunku gaut ant vietos, nes laikraščiai neturtingi, neturi kuom ištaisyti savo telegrafus, savo korespondentus palaikyti visose Lietuvos pusėse, o žinios juk ne musės, pačios ne atleikia. Tai kam reikia visiems Kaune susigrudus skurst? Kodėl nepersikelt tuliems į kitus Lietuvos centrus, kaip Mariampolė, Alytus, Panevėžis, Raseiniai, ir kitur? Butę centruose ir žinių turėti daugiau surandama. Dabar visi Kaunan susigrudę, vienas kitam vargą vargt padeda, visi tik Kaunon kvepia, o tas niekam sveikatos nesuteikia.

Lietuva nedidelė šalis ir laikraščiais ji niekad nesusi-lygins su savo kaimynais vakaruose. Bet tai jau reiktų laikraštinkams ir pagali-vot, kad butų daug gražiau, jei Lietuvoj išeitų: Kaune vienas dienraštis ir vienas savaitraštis, ir bent tris savaitraščiai kituose centruose. Lietuvos didesniuose miestuose ir kad jau jie butų verti laikraščiais vadintis: didesnio formato, daugiau skaitymo, daugiau žinių. Dabar kas iš to? Kas tik pamane, leidžia laikraštį. O tie laikraščiai—sklypėlis popieros sudvilinkuotas, kiti lyg elementoriai susiuti siulais, kiti net atspaudint neįstengia, tai hektografuojami. Tai jau ne laikraštinkystė, bet žaislas laikraštinkų ir laikraščiu prasme.

"Lietuvos žiniose" dėl laikraščiu vargingojo gyvenimo net ginčai prasidėjo. Tulas Pronckus verčia visą laikraščiu skurdo priežastį ant redaktorių, kad tie apat "unary" ir išdidumo daugiau nieko neturi, ir todėl laikraščiai tušti. Jis stato pavyzdžiu Amerikos lietuvių laikraščius, kurių redaktoriai nors iš raidžių rinkėjų išsivystę, vienok turi geresnes pasekmes. Už tai tulas Ramusis Arimantas, gana "amerikonišku" tonu pirmąjį subarą: "pagydyk save". Esą, redaktoriai geri, nes "Lietuvos žinios" geros, o geros jos todėl, kad Chicagos "Naujienos" iš jų persispaudina žinias; "Naujienos" irgi geros, nes jų redaktoriai ir jo padėjėjas (!) yra advokatai. Į Amerikos lietuviškų laikraščiu redaktorius eks-zeceriūs Arimantas žiuri iš gana augšta, nes jo supratimu redaktoriais turi but tik advokatai ir daktarai. Iš kitos pusės galima butų pasakyti, kad eks-ma? Toks straipsnis gali but svarbiu tik kokiam Anglijos diplomatu, esančiam kelfo-

atima duoną, iš savo profesijos negalėdami pragyvent kaipo praktikantai.

Bet tiek to. Gaila visgi, kad Lietuvoj nėra žmonių, nusimanančių apie laikraštinkystės pramonę. Šitoje pramonėje advokatas daktaras yra tikras fiasco, kada jis neturi nusimanymo apie darbą, kurį jis dirba, arba dirba ne savo darbą. Garsiojo laikraščio "World" redaktorius Cobb nebuvo advokatas, jis turėjo tik pradinės mokyklos mokslą. Paaugęs su savo tėvu Michigano griose kirtu malkas, paskui dirbo lentų pjovimo fabrikuose, ir tik vėliau gavėsis prie Detroito "Free Press" reporteriu, prasila-vino iki tiek, kad likosi redaktorium ir užsitarnavo visų kreditą kaipo gabus publicistas ir nesumušamas kritikas. Su "aukštu" mokslu mūsų advokatai ir daktarai tokiems nėra ir but negali.

Nedaug vilties.

Kaip jau žinome, į Klaipėdos ginčo išrišimą buvo pakviesta trys Suvienujų Valstijų piliečiai, kad iš jų vienas apsiimtų dalyvaut Klaipėdos ginčų išrišimo komisijoje. Pirmieji du pakviesti atsisakė pakvietimą priimt ir todėl paties dalyko išrišimas nusitęsė ilgesni laiką. Pakvietus galiau paskutini, ypatoje poną Norman H. Davis iš New Yorko, šis sutiko pakvietimą priimt ir laivu "Paris" jau iškeliavo. Prieš iškeliaujant į atlanteno New Yorko ir Brooklyno lietuvių laikraščiu redaktoriai. Jis pasikvietė dar ir porą lenkų, su kuriais atskirai pasikalbėjęs, "New York Times" reporteriu pasakėjo, kad jis laikysis tos taktikos, idant nė Lietuva, nė Lenkija Klaipėdos reikaluse nebutų nuskaustos. Jis stengsis gražuom abi pusi sutaisyti, nes kaip vienai taip ir antrai pusei jis mato Klaipėdą labai svarbiu punktu.

Iš viso to mes nenorėtume spręst apie pasekmes pono Davis'o tarpininkavimo Klaipėdos klausime, vienok iš tokio jo pažymėjimo mažai turime vilties. Mums rodosi, kad ponas Davis nėra giliai pasiekiančių Lietu-vo teisingus reikalavimus ir yra mažai pažįstančių Lenkijos sukybes, kuomet Lietuvai jieškant to kas jai priklauso, jis kalba apie a-biejų pusių sutaikymą gražu-juoju. Rodosi, jam turėtų but žinoma, kad su Lenkija gražuioju susitaikyt nėra galima, ir tą jau parodė kelis kartus jos sulaužymas duoto žodžio, ir nepasiseki-mas gražuioju susitart be jokių tarpininkų, ką Lietu-va daug kartų bandė padaryt. Ypatinai su Lenkija gražuioju susitaikyt negali-ma, kuomet Francuzija ją kausto anksti ir vėlai. Apart to mes dar manytume, jog negalima laukt lietuviams gerų pasekmių ir todėl, kad ponas Davis yra tautų lygos šalininkas, ir kaipo toks, jis stengsis tos lygos autorite-tui įtikti. Iš kitos pusės mes jau žinome, kad šita lyga šoks sulyg francuzų-lenkų belgu dedelės. Jau tas vie-nas parodo, kad ponas Davis

pirmiausia keliauja į Pary-žiu, iš ten į Genevą, kur kve-pia Lietuvos skriaudėju at-mosfera. Kaip nuokart ne-nusistačiusiam žmogui, Pa-ryžiuje juk nesunku bus gaut informacijas lenkų pa-ramai.

Iš to visko mes greičiau-sia tikėsim tik tokioms pa-sekmėms, kad visas Klaipė-dos klausimas greičiausia bus ištrauktas iš tautų ly-gos ir pavestas kokiai kitai įstaigai. Gal mes taip ma-nydami negerai spėjame, vienok netikime, kad šiomu-kart pats dalykas butų už-baigtas Lietuvos naudai.

Pagirtinas darbas.

Šiaulių apskričio valdy-ba pirmutinė atkreipė aty-dą į daugelio pamirštą gar-bingos atminties lietuvių tautos pirmąjį istoriką Si-moną Daukantą, ir pasirupi-nopastatyt jam paminklą. Tam tikslui jį paskyrė 7000 litų ir šiais metais pamink-las bene bus pastatytas. Tai pagirtinas šiauliečių dar-bas. Kad prakilnų darba-paremt, Papilėje, kur vėlio-nis Daukantas yra palaido-tas, yra isikuręs Simono Daukanto vardu knygy-nas, kuris nusprendė eit Šiaulių apskričio valdybai talkon, kad surinkus di-desnę sumą pinigų. Knygy-nas netrukęs žada atsisaukt į visus lietuvius, kaip tėvy-nėje taip ir užrubežiuose gyvenančius, kad tie savo aukomis prisidėtų prie pa-minklo pastatymo.

Suvienujose Valstijose y-ra ne viena lietuvių dr-ja, pasivadinusį Simono Dau-kanto vardu. Kada pasklis iš Lietuvos balsas, prašantis paramos Simono Daukanto paminklo pastatymui, šios dr-jos turi ir privalo viso-mis savo pastangomis eit Šiaulių ir Papilės lietuviams pagelbon, kad savo šventąjį vyrą pagerbt amžinu pami-nėjimu (reikalui esant gali-ma susitart su paminklo rengėjais: J. Šliuša, F. Šliau-teris, ar L. Mockaitė, Papilė-je, Lietuvoj).

Naujas laikraštis.

Gavome pirmą numerį naujo laikraščio, pradėjusio eit Lietuvoje, "Šiaulių Nau-jienos". Eina jis kartą sa-vaitėje, sakosi bus pašvestas Šiaulių miesto ir jo aplinkii reikalam. Bus bepartviškas ir rupinsis tik pačių žmonių gyvenimu, nesikišant į par-tijų dalykus. Laikraštukas susideda iš trijų lapų, for-mato kaip "Lietuva". Tu-riniu kur kas turtingesnis už Kaune einančius laikra-ščius, turi apščiai žinių iš Lietuvos, visai nedaug, kaip ir pritinka, užrubežiniu, prie to ir kalba žmonėms su-prantamesnė. Truksta kiek tehniškų dalykų, bet šiaip laikraštis lietuviams skaity-tinas. Ne abejojame, kad jis turės geras pasekmes. Reda-guoja jį P. Purvis. Kas no-ri jį įsigyt, lai kreipiasi ad-resu: "Šiaulių Naujienos", bažnyčios gatvėje, Šiauliai, Lithuania. Mes nuo savęs sveikiname naują laikraštį ir linkime jam geriausių pa-sekmių.

Sukaktuvių paminėji-mas.

Sandarai paminint dešim-tį metų savo gyvavimo su-kaktuvių, jos organas "San-dara" išėjo dvigubai didelė, ant gražios popieros atspau-dinta ir gapsiai iliustruota paveikslais atsižymėjusių y-patų, savo veikėjų ir rėmėju, kurių tuli apipasakoja atsi-radimą So. Bostone tautiš-ko laikraščio "Ateitis" ir kaip jį vėliaus pavirto į šia-dieninę "Sandarą".

Sveikiname Sandarą ir jos organą "Sandarą", pragyve-nusią dešimts metų, ir linki-me jai pergyvent ilgiausius metus, kartu įvykdinant tar-pė Amerikos lietuvių savo tikslą, kurį ji turi pasibrė-žusi savo principuose. Linki-me jai ateityje ir geresnių pasekmių lietuvių tautinin-kų suorganizavime, kas jai ikišiol visgi menkai nusise-kė, nes didesnė tautininkų dalis dar vis gyvena pakri-kusi, be sutartinės, be dis-ciplinos, be ko gyvenimas daros labai iškrikęs.

Ir šiaip ir taip.

Praeitais metais Anglija susitarė su Rusija pirkybos reikaluose, kas davė Angli-jai daug darbo prie padirbi-mo mašinų Rusijos atstātymui, gi Rusijai davė progą išgabent šiek tiek savo pro-duktų, kaip grūdų, kailių, riebalų, linų ir medžių. Toki produktai Anglijai labai rei-kalingi, nes ji pas save jų neturi. Tokia pirkybą Angli-ja vedė nuo pat laikų, kada Angliją valdė karalė El-zbiete, be to ir dabar ji negal apseit.

Į tai žiuri Suvienujų Val-stijų autoritetai ir kraipo galvomis, patys savęs klaus-dami, kas bus, jei Anglija paims visą Rusijos pirkybą į savo rankas? Iš to kyla pavydas, ir kartu klausi-mas: ar nebutų gerai, kad ir Suvienuytos Valstijos imtų tartis su Rusija dėl pirky-bos, kad ir joms ką nors ga-vus iš Rusijos turtų. Ir kiek žinios iš Washingtono paro-do, ten nekartą kyla net kar-šti ginčai už ir prieš. Kad padarius sutartį su Rusija dėl pirkybos, mažai kas priešinasi, bet kaip tik iki to prieinama, radikaliai kelia balsą ir reikalauja, kad Su-vienuytos Valstijos pripažin-tų Rusijos valdžią, ir kaip tik taip, kyla karšti ginčai, barniai, ir viskas išira. Ap-sisukus ir vėl tas pats, ir vėl taip pat viskas baigiasi. Ar iš to kas išeis ir kaip greitai, kad Rusija butų pripažinta, nes tokiu budu butų leng-viau iš jos traukt nauda, ki-ti atbulai, apie pripažinimą ir girdėt nenori.

Iš "Varpo" sužinome, kad naujai atkeliavęs Lietu-vos konsulis Žadeikis, val-guoja jį P. Purvis. Kas no-ri jį įsigyt, lai kreipiasi ad-resu: "Šiaulių Naujienos", bažnyčios gatvėje, Šiauliai, Lithuania. Mes nuo savęs sveikiname naują laikraštį ir linkime jam geriausių pa-sekmių.

ŽMONIŲ BALSAS.

Kur dingo Garsmas?
Virš dviejų metų dailos draugijai Aušrelei suni-anius, tapo sutverta Dailos draugijų "sajunga" Gars-mas.

Pirmuose metuose Gars-mas augo gana gerai. Pri-sidėjo keliata Naujosios An-glijos dailos draugijų, tarpe kurių ir gerai žinoma So. Bostone dramos ir muzikos draugija Gabija. Garsmo tikslą užgyrė visi žymesni mūsų dailos mylėtojai, tarpe kurių netik kad užgyrė, bet ir pasižadėjo darbuotis ir mūsų komp. Petrauskas. Rimtesni Amerikos lietuvių laikraščiai taipgi savo edito-rialuose atsiliepė labai pri-jaučiančiai, tokiai organizaci-jai, ir palinkėjo geros kloties.

Bet neatsižvelgiant ant to visko, Garsmo veikimo dar ir šiadien nesigir-dėti, nors jau prabėgo bene du metai nuo suorganizavi-mo. Jeigu tas darbas pradžioje nebutų niekėno pa-girtas, tai nesistebėčiau, kad užmanytojai — organizato-riai, negavę užuojautos, pa-mestų darbą, bet turėdamas omenyje tą šaunią dailos mylėtojų ir laikraštijos už-uojautą, stebiuosi, kodėl da-bar nėra varomas taip kaip pradėta. Klausimas kyla: Kur dingo Garsmas? Kur dingo jo organizatoriai? Kodėl paliovė organizavę dailos draugijas į vieną di-džiulę organizaciją Gars-mas?

Giliau pažvelgę Garsmo centru, tenai rasime prie-žastį apmirimo. Rasime, kad Garsmas pasekmingai išgy-vavęs metus, pateko naujos valdybos rankosna, kur ir šia dien rāndasi. Toje Garsmo valdyboje aš matau gana gabių vyrų ir merginų, atsi-žymėjusių dailos srityje, ku-rie galėtų drąsiai varyt darbą pirmyn, užbrėžtąjį per sumanytojus ir organi-zatorius. Bet taip nėra. Jie Garsmo reikalus padėjo į šalį. Kas do priežastis? Aš ne matau tenai blogo noro, kad numarint Garsmą. Aš žinau, kad jie pačiose pirmo-se Garsmo dienose gyvavi-mo, buvo karšti patarėjai ir rėmėjai. Aš tenai matau visai ką kitą, o tai: Viena, permažai patyrimo organi-zavimo darbe, o antra — per daug jau isimaišėme kituo-se darbuose, kas nepalieka visai laiko padirbēt Garsmo reikalams.

Taip dalykams riogsaht, kaip pirmieji organizato-riai, taip ir dailos draugi-jos, prigulincios prie Gars-mo, turėtų susitart tarp sa-vęs ir sušaukt suvažiavimą, kad sutvarkius dalykus, kad išrinkus naują, darbštesnę valdybą. Aš nuo savęs re-komenduočiau, kad tasai suvažiavimas įvyktų ši pavasarį, laike Sandaros ir T.M.D. seimo Worcesteryje. Prigulincios draugijos prie Garsmo, neprivalėtų jį nu-maryt. Neprivalėtų numa-ryt toki pradėtą darbą, ku-riis yra užgiriamas visos riu-sų rimtesnės visuomenės. Pati pradžia visuomet yra sunki, bet čia jau buvo ge-ra pradžia pradaryta. Tai gi mui dingt! Kaukė.

Latukė.

Trumpa apžvalga Troškunų valsčiaus.

Savivaldybės kurimasis ir veikimas.

1918 metais vokiečiai, rengdami Troškunų apleist, kad nepalikus žmonių be jokios valdžios, pradėjo žmonėms įkalbinėti išrinkti savąją valdžią, kurią sutvarkyt patys. pasižadėjo. Žmonėms jų viešpatavimui ir valdymui įtikėjus, tariamoji valdžia greitai susidarė. Su vokiečių žinia ir jiems dalyvaujant, steigiamasis susirinkimas įvyko Lapkričio 19 d., kuriame išrinkta laikinasis komitetas ir jo nariais įėjo: Br. Brazdis, Antanas Maneika, Kirtiklis, Šekas, Imbrasas, Gailiūšis ir Gabrėnas. Kaip iš surinktų žinių matyti, kiek tai aplinkybių buvo leidžiama, komiteto veikta ir veikta vokiečių nenaudai. Tuo laiku ukininkams, kurie savo turta nuo vokiečių turėjo slėpt, nelengvas buvo gyvenimas, bet daug nepakenčiamas buvo beturčių, nes jie maža uždarbio turėdami ir nuo ukininkų valgio produktus vargiai pirkt gaudami, kovojo už savo buvimą. Tam tikslui jų net ne vieną sykį daryta pasikėsinimai vokiečiams, išvežantiems bulves, grūdus ir kitokius ukio produktus, o Lapkričio 20 d. net vagonas su grūdais išplėstas. Čia komitetas ir ėjo pirmiausiai vargšams ir pagelbą. Pirmiausiai iš vokiečių išgavo tris vežimus grūdų, kuriuos patys vokiečiai, Lapkričio 20 d. pristatė valsčiaus. Taipgi, sužinojęs, kas dar nėra vokiečiams grūdų nuvežęs, neleido jų vokiečiams vežti, bet komitetą perėmė. Surinktieji grūdai buvo dalinami vargšams, tikrai pašelpo reikalaujantiems. Be to, dar vokiečiams esant, Lapkričio 22 d. komitetas pradėjo surašinėti kariškus nuostolius ir sugrąžino iš Panevėžio; iš vokiečių atimtus, nemažai kiaulių ir telukų, kuriuos vokiečiai ir Vokietija buvo bevežę. Atimtuosius gyvulius, buk sugrąžinę suvininkams. Į laikiną lietuvių komitetą veikimą visados kišdavosi vokiečiai ir todėl ne vieną sykį reikėjo su jais susisąsados vokiečiai nusileisdasikirst svarbiausia, kad ne Grudžio 17 d. vokiečiai galutinai atidavė valdymą lietuviams ir nepoilo patys apleidė Troškunus.

Komiteto perrinkimas.

1919 metais Sausio 1 d. iš vokiečių valdžią perėmusis laikinasis komitetas, skaitlingesnei miniai dalyvaujant, tapo perrinktas. Buk norėta šis komitetas atsakantesniu padaryti, bet jo sąstata mažai ką atsimainė, tik vietoj buvusio Brazdžio išrinktas Gailiūšis. Ka ir kaip perrinktas komitetas veikė, sunku pasakyti, nes Sausio 9 dieną bolševikai apie tai kas gera ir kas bloga, arba, kalbėkime ne apie tai, kas veikia, bet kas veikiama. Tada niekas mus ne pames ir nenubėgs talionieki dūriams, bet atbulai, tėmys kiek keno darbai verti.

kai prie valsčiaus durių klijavo apskelbimą, kad nuo tos dienos lietuvių komiteto valdžia pereinanti į bolševikų rankas, kas faktiškai ir įvyko. Pirmiausiai, bolševikai papildė komiteto sąstatą dar vienu, tikrai jiems ištikimu nariu Petru Zlotkumi, kurs vėliaus tapo ukio produktų komisaru. Valsčiaus komitetas pasivadino save "Revoliucinis komitetas", o viršminėtas Zlotkus, nekuriam laikui, paskirtas Revoliucinio komiteto pirmininku. Jų viešpatavimo laikas garsingas įvairiais istoriškais ir negeistiniais darbais, kurių iš jų keliatą paminiu: Montvilo dvaro žemės sklypą priskyrė padidinimui kapų. Konfiskavo bravorėlius (tuo laiku labai madoje buvo slaptas degtinės varamas). Sausio 23 d. reikalavo per miliciją iš klebono atiduot komitetui turimą druską, nes tuo laiku druskos gavimas be galo sunkus buvo. Sausio 28 d. nacionalizavo krautuvų prekes. Sausio 30 d. vietoje Zlotkaus jau Maneika pirminkavo, kurs nusiuntė klebonijon keturis milicininkus, jieškant druskos, daryt pas kunigą krata. Vasario 3 d. milicija, taip pat komitetui įsakant suturėjo spekuliantų vežamą keliatą vežimų su grūdais. Atimti grūdai buvo dalinami beturčiams po porą ar daugiau gorčių savaitėje. Beturčiai gaudavo vikius, žirnius, rugius, avižas ir kitokius grūdus, kruvon sumaišytus. Sugrąžino grūdų dalinimas, tai tik akių nuvedimas buvo, bet iš tikrųjų grūdai buvo sunaudojami komiteto ir kitų ypatų pyragams ir degtinės varamui. Degtinė varė valsčiaus namuose—konfiskuotais bravorėliais. Vasario 8 d. paskelbė malkoms kainas, dėl ko tarp beturčių kilo pasipiktinimas ir brudėjimas. Vasario 13 milicija įteikė pirminko Maneikos raštą su parašu, kad ve reikalaujamy arklų nedavimą yra areštuotas ir kaip areštuotą išvežė į Kupiškį Vasario 16 d. norėjo iš kuni go atimt bažnytinę žemę, be žmonės nedaleido. Vasario 24 d. Maneikos parašu iš kunigo atimtos metrikų knygos. Tiek pat raštais įsakaitininku Gabrėnui: Maneika, iš komiteto atsiųgtiems pasiuntiniams duot vaistus veltui. Imbrasas—imt už vaistus įvairios rūšies pinigūs. Vargšų sanitaras žydas Rozentall vienu raštu—prisiūsti perrišimui vaistus, antru—vaistus dėl Sepšeliėnė—viską veltui. Kovo 1 d. ragino gyventojus sumokēt 150000 valsčiui uždėtos kontribucijos, o sumokēt nepajūgiantis kišo į kalėjimą.....

Tokiais pagrindais komitetui darbuojantės, bolševizmui neprijaučiantieji pradėjo šalintis ir Vasariol 27 d. iš komitet išėjo: Imbrasas, Gabrėnas, Binkis ir kiti. Komitete pašiliko tik bolševikams ištikimieji: Maneika ir Žydas Rozentall ir dar įstojų antras Kirtiklis, dėl rudo plaukų—Rudziuku. vadina žmogus. Jiems bendradarbia-

vo komisaras Mažintas, rodos, nuo Obelių paeinas. Taip ištikimai bolševizmo idėjai besidarbuojant, pradėta jaust kažkoks pavojus ir Kovo 25 d., likvidavę nacionalizuotas prekes, visi komiteto nariai, iš nakties, kažkur dingo.

Rinkimai naujo komiteto.

Pabėgusio komiteto nesulaikiant grįžtant, Kovo 28 d. išrinktas naujas, iš keturių žmonių, laikinas komitetas. Rinkimai padaryti greituoju, be jokių instrukcijų, keliato žmonių iniciatyva. Naujasis nebolševikiškasis komitetas tuojaus žmonėms įsakė sunėšt turimuosius ginklus ir suareštuot sugautuosius buvusius bolševikų valdiminkus ir komitetininkus. Kovo 30 d. komiteto pirmininkas Maneika grįžo ir, bijodamas kaip arešto, taip ir atsakymo už paimtasias metrikų knygas, pats pasirodė ir kunigui knygas sugrąžino. Visos metrikų knygos, mažai sugėbančių rašyt narių, be galo suterštos. Buvo net, pėrdirbinėjimas metrikų ar tai pertaisant metus, ar to negalint, visai iš metrikų knygos išplėšiant. Metrikų pėrdirbinimas, kaip matyti, buvo reikalingas naujokams. Kaip ilgai veikė nebolševikiškasis komitetas ir kada grįžo bolševikiškasis, truksta žinių, tik yra žinoma, kad Balandžio 26 d. vėl veikė bolševikiškasis komitetas ir rėkviavo grūdus.

Sugrįžusis bolševikų komitetas nebuvo toks drąsus, todėl daug mažiau ir atsargiau negu pirma veikė. Gegužio 5 dieną antru atveju, numetusi raudonus ženklus, pasislėpė. Toks slapstymasis pradėjo ir dažniau atsitikt ir todėl valdžiai iš rankų į rankas einant, nebuvo pozityviško darbo, kas reikė jų valdžios artinimosi galę, kurio Gegužio 26 d. sulaukė.

Peržiūrėjus bolševikų veikimą ir prisiminus kiek blogo jų komiteto nariai yra gyventojams padarę, labai nuostabu darosi matant tuos pačius vyrus lietuvių nepriklausomos valstybės tarnautų sąstate ir dar net su paaužstinimu veikiant. Taip: buvęs Revoliucinio komiteto pirmininkas Antanas Maneika keliatą mėnesių lankęs karininkų mokyklą, gavę karininko laipsnį ir darbuojasi prie Divizijos Štabo. Kirtiklis nekurį laiką buvo valsčių instruktoriumi, o dabar valsčiaus sekretoriaus vietą užima. Žydas Rozentall yra žydų mokyklos vedėju. Komisaras Petras Zlotkus, keliatą mėnesių prie Lietuvių valdžios pasėdėjęs kalėjime, ramiai sau namuose sėdi. Toki visi valstybės tarnai, be abejonės, savo politiką veda ir, progai pasitaikius, žinoma, neatsisakys savo idėjos draugų—bolševikų pasitikt. Butinai reikėtų valstybei nuo tokių individų pasiliuosout.

Bolševikams išskrausčius.

Bolševikams Troškunus apleidus, nekurį laiką, nebuvo jokios valdžios, kurio sudarymo klausimą Birželio 1 d. iškėlė Brazdis ir po jo prakalbos išrinko delegatus iš

Panevėžio atvežt instrukcijas, kurios Birželio 4 d. likosi atvežtos. Kada ir kokiu budu komitetas išrinktas, vėl truksta žinių, tik yra žinoma, kad į komitetą išrinktas kunigas Ivoška ir du dvarininku Br. Brazdis ir Okulicijus. Nors šis komitetas, pagal instrukcijas pradėjo veikti, bet darbas nebuvo lengvas, nes viskas iš pamatų reikėjo pradėti tvarkyti, o izde lėšų nė vieno cento nebuvo. Komitetas, norėdamas iš tokios kėblios padėties išėit, turėjo jieškot tam tikrų kelių, dėl kurių įsigijo neapykantą ir kaip turtingieji, taip ir beturčiai pradėjo šaukt, kad sava valdžia praeu bjauresnė už vokiečių ir bolševikų valdžią esanti. Tam, tiesa, daug kitų priežasčių buvo. Pirmiasia—socialistai nekentė kam kunigas valsčiuje darbuojasi, antra—visi kreivai žiūrėjo į dvarininkus, o ypač nekentė Okulicijaus, kuris dar nuo vokiečių laikų turėjo žmonėse nepasitikėjimą ir neapykantą, kurią išigijo vokiečių budamas išrinktu priimt pieną ir išskirt sviestą. Pieną surinkdamas be galo žmones spaudęs ir žiauriai su jais elgėsi. Dėl tos priezasties Rugpjūčio 21 d. seniųjų susirinkimas žmonių vardu pareikalavo sekanciam sekma dienyje rinkt naują komitetą ir taigi prie valsčių išrašomųjų laikraščių "Lietuva" ir "Lietuvos ukininkas" dar išrašyt "Laisvė" ir "Vienybė".

Pagal seniųjų reikalavimą Rugpjūčio 24 d. sudaryta slaptu balsavimu naujas komiteto rinkimas į kurį įėjo: Šekas, Stakė ir Matjošius. Matjošius išrinktas pirminku. Žydamas, už slapstymasi ir į naujokų ėmimo komisiją neštėjimą, kandidaturą statyt ir balsuot neleist.

Kadangi Troškunų valsčiuje apie 7—8 dalį randasi "šlektų", tai jie, susitvėrus ir susitvarkius lietuvių komitetui, panorėjo iškovot sau lygias tiesas, tai yra lenkų kalbą lygiai su lietuviška padaryt valstybine kalba ir todėl į valsčių įvairiais reikalais pradėjo lenkų kalboje kreiptis, dėl ko komitetas priverstas buvo iskabint valsčiuje iskabą su parašu "Lenkiškai kalbēt draudziamai". Tokiu apskelbimu lenkai taip užsigavo, kad supykę ėmė šaukt, buk lietuvių valdžią lenkus persekiojanti, o Spalio 8 dienai du "šlektu" Virbickas ir Dalnaravičius net viešai prieš Lietuvos valdžią pradėjo kalbēt. Minėtuosius "šlektos" milicija, komiteto įsakymu, areštavo ir trumpam laikui, ten pat prie valsčiaus, į šaltąją pasodino.

(Dar bus)

Redakcijos atsakymai.

Liaudininkas. Straipsnis mums netinka, nes jame polemizuojama su "Laisvė". Musų skaitytojai nežinos kame dalykas neskaite ano šmeizimo. Gal geriau būtų, kad "Laisvėn" surašo patėmijimu ir kreiptumėtės. Gražiname.

PO MEDŽIU.

Malonus broliai ir sesers! Pastaruoju kartu aš nedabaičiau savo kalbą apie taip vadinamus didelius kudičius, nes tik prisiminiau apie juos iš vienos pusės. Kalbą užbaigt parsiejo ją nutraukiant, nes staiga užjėš lytus su dideliu vėju, priverstė mus išsiskyrstyt.

Kada kalbėjau apie žmones, kurie viską verčia augstyn kojomis, viską daro, viską niekina ir bjauroja, atsiranda jiems pasipriešinantieji ir užpuldinėjotus atakuoja visomis savo priemonėmis, nekartą panaudodami tokias pat įrankius, kokius vartoja pirmieji. Žinomas daiktas, iš to naudos nėra, nes patėmijimais bjaurijuru darbu, atkartojimais pirmųjų išstartų žodžių ir apipasakojimais kas ką kalba ar kas ką bjauroja, tik juos išgarsinama, tik kitus priverčia atkreipt atyda į tuos visus nelementus, be atsižvelgimo, kad tie, kurie užsiima bjauriais darbais, žmonių niekinimas, tik to ir laukia, tik to ir jieško, kad apie juos kas kalbėtų ir tuomi juos garsintų. Kada taip jie garsinami iš kitos pusės, neužgindijamai jiems atvedami talkininkai, nes pas pastaruosius išgirdę žmonėliai pasakojant apie pirmuosius, jie užsigėis patys patirt, patys pamatyt anų darbus, pasiklausyt jų blevyzgų, pliovojimų ir pasižiūrēt kaip anie purvais ir mėšlais drabsto į praeivius. O taip prisizūtrėjus ir prisiklausius, ne vienas, bet keli, pamėgs fokius nelementus darbus, ir pasitrunkė, nuo savo burio, pristos prie purvintojų ir padės purvintojams veikti purvinius darbus.

Taip yra ir su musų laikraščiais. Vieni neveikia nieko naudingo, tik užsiima purvinais darbais, žmonių šmeizimais, su dumblais maišymu visko, kas tik ką veikia, kur eina ar ką žada veikti, bile tik pakelt skandala, bile tik išaukt sensacijos ir sukelt didelį lermą. Jie tai vis veikia su savo išrokavimu. Jie auklėjasi sau tam tikrą gaują, kurios niekas kitas prisasavint nenorētų, ir tokiu budu auklėjasi sau talkininkus. Juk yra laikraščiai ir mokyklos, kur mokinama žmones viso to kas yra nedora, tik su išrokavimu turēt iš to sau pelną. Tokios įstaigos, ar laik-

raščiai, su dora, su teisybe neturi nieko bendro ir ant to visko spjauja, bile tik pagaut sau pinigą. Ir kuomet taip yra pas kitus, kodėl negalētų but ir pas mus kas tokio panašaus. Juk ir pas mus yra klaidingi žmonės, žmonės, kurie mėgsta purvinius darbus, tai kodėl ne pamėgt tokių laikraščių nelementus, purvinius darbus. Ir užtai toki laikraščiai neužsiima nieku naudingu, vien tik bjaurojimais. Žmonių ir jų darbų, viską iškraipant, kad tik priverstus skaudinamajį neiškėst ir atsiliept, nes žino gerai, kad atsilieptimas yra jų išgarsinimu, pakvietimu jiems talkininku.

Kada musų laikraščiai, iš kitos pusės, beveik kas savaitė daro patėmijimus nelementų darbų pas pirmuosius, jie eina su jais kovon vartodami tuos pačius įrankius, nes įsikarščiavę nekartą ima bartis, plustis ir tuomi atlieka sau netinkantį darbą, o labiausiai savo priešams pasitarmauja daug apie juos garsiai kalbėdami. Ir nekartą jų skaitytojai, kad ir nematydami pirmųjų, pagaunami žingeidumo, taip, kad ima jieškot baramujų laikraščių ir pradeda juos skaityti, pamėgsta blevyzgas ir metę tuos, prie kurių pirmiau buvo prisirišę, imasi prie skaitymo tų, kurie tik purvinimais kitų užsiima, ir iš to išsiauklėja nauji purvintojai. Nuo kart jie tuos purvinimus supranta juokais, pasku sau įsvajoja teisybę, ir taip patenka purvintojų gaujon.

Mēs nemanomė išnaikint tuos laikraščius, kurie užsiima purviniu darbu, neveikdami nieko naudingo, nes gerai žinome, kad tokius niekas neprives prie supratimo kaip blogą darbą jie dirba, tik suteiks jiems naują medegą jų nelementam aklui. Todėl ir matome negerai veikiant ir kitus, kurie užsiima žmonių tobulinimu, kuomet jie eina mokint ir ginčytis su tais, kurie tik ir laukia to, laukia, kad jiems kas ant kelio pasirodytų. Žinoma, nevisada galima tylēt matant kaip veikiama bjaurus darbas, ir kartas nuo karto reikia žmones persergēt. Tik jau niekad nereikia terliotis kiekvienoje savo laidoje, ir tai kas antroj eilutėje mi-

nint purvintojų darbus ir pamintint juos vardais, nes tai yra, kaip jau sakiau, tik jų išgarsinimas. Atmenu praeitus laikus kada išėivijoj kurėsi lietuvių tautiškas gyvenimas, kada gimė jų patriotizmas. Kaip paprasta, niekad visuomeniškas sujudimas ar pasijudinimas ne apsieina be laikraščių tarpininkystės. Taip ir tada laikraščiai stožimo žmonėms talkon. Tik dėja, ne visi. Atsirado vienas laikraštis, kuris visą tą dorų žmonių trusą purvais drabstė, lietuviystė tik pagonyste skelbė, ir vieton eit draugijų susirinkimus, ragino žmones geriau važiuot į kitas kolonijas atlikt išpažintį savo nuodėmių, kuriomis siulyta tvėrimą tautiškių draugijų! O ar manote, kad kiti laikraščiai ty lėjo ant to. Ne. Ir tada leidosi į barnius, į pasikolijimus su priešu, o vienok kas iš to išėjo? Lietuviystės purvintojas ir lenkystės raugo skiepintojas laikraštis drabstė purvais ant visko ir tautystę ginančius kaip laikraščius taip ir pavienius žmones koliojo bjauriaisiais piemeniškais žodžiais, kokius gali pavartot tik giliausia nupuoles latras. Ir tik ačiu žmonių ir laikraščių vėlesniam supratimui ko reikia, visi nutilo apie purvintoją, o tas netekęs medegos, netekęs sau garsintojų susičiaupė ir šiadien tyli susigėdęs, kad su juom niekas nesiskaitto, kad jį visi ignoroja.

Tai vaistas, kuris tikrai pagelbejo. Ir tokį vaistą reikty panaudot prieš šiadieninius burnotojus. Reikty visiems susitarus tylēt apie juos, reikty visame juos ignoruot, reikty apsolitiskai nieko neturēt, tegul drabstosi purvais, reikty neit tuom keliu, kurį anų purvai pasiekia. Ir kaip neteks jie į ką drabstyt, kaip neteks sau dirvos, neteks prietelių ir rėmėjų, jie tada susičiaups, nutils ir patys savo darbų turės susigėst, ir taikytis prie ko lemtesnio, prie ko nors naudingo.

Todėl ir mēs, broliai ir sesers, kuomet kalbame apie keno nors blogus ir prazutingus darbus, niekad negarsinkime tuos, kurie veikia. Ne įvardinkime juos, tegul niekas nežino kas blogai veikia. Visuomet kalbėkime

LIETUVIAI AMERIKOJ

WESTFIELD, MASS.

Draugystės bazaras.
Draugija šv. Kazimiero kar, rengia pirmą jomarką, vadinamą "bazaras". Prie to bus ir šokiai, ko ši draugija ikišiol neturėjo. Bazaras atsisbus Sausio 24, 25 ir 26 dienose, prasidedant 7:00 vakarais, šv. Kazimiero salėje. Todėl yra kviečiami visi draugijos nariai, kurie gyvena kitose kolonijose, taipgi visi kiti lietuviai, atsilankyt čia paminėtais vakarais, kuriuose bus tikrai lietuviški šokiai ir giliųjų laimėjimas.

Dr. S.K.K. sekretorius,
Mamertas Jutkus.

PENTWATER, MICH.

Išeis naujas laikraštis.
Čia yra kolonija lietuvių ūkininkų, apsigyvenusių daugiausia Massion ir Oceana apskrityse. Lietuvių ūkininkų čia kaskart vis daugiau apsigyvena. Per praėjusius 1923 metus prisidėjo 24 nauji ūkininkai lietuvių, atkeliavę iš įvairių šalies dalių. Visi gerai gyvena ir tarp savęs gražiai sutinka.

Kad atsidedavot broliams lietuviams, kurie per mane atlieka savo reikalus, surengiu įvairius vakarelius, su muzika ir dainomis, kurias išpildo vietinės merginios. Tokiuose vakareliuose susirinkusieji įgyja geriausius išpučius. Čia yra kelios ūkininkų draugijos ir visos pavyzdinai, gerai gyvuoja.

Dabar yra sutarta išleisti ūkininkų reikalams pašvęstą laikraštuką, kuris eis kas mėnesis. Taiks laikraštukas lietuviams ūkininkams turės atnešti didelę naudą netik ant vietos, bet ir kitur mūsų sabroliams apsigyvenusiems. Kas norėtų prisidėti prie mūsų rengiamo laikraštuko, lai atsišaukia, o mes su mielū noru priimsime savo tarpan (rašyt reikią: P. D. Andrekus, Pentwater, Mich.).

P. D. Andrekus.

LAWRENCE, MASS.

Visi apleido.

Jonas Siračionis, iš Lietuvos paeinas nuo Zaslų, Pyplių kaimo, gyvendamas čia mėgo pusėtinai gerti ir pasigerti su savo draugais. Sausio 8 dienoj jis tokiu būdu užsigėręs tapo nuomariniu užtakuotas. Krito žemėn taip smarkiai, kad net viena akis jam iš kaktos iššoko. Nelaimingasis tapo nugubentais į lignonbutį, kur netrukęs ir numirė. Prieš pat numirimą atlankė jį Rymo katalikų kunigas, bet susikalbėt jam su juom nebuvo galima.

Turto jokiū mirdamas nepalikio. Rymo katalikų kunigas, nors nelaimingasis jo bažnyčios šalininkas, atsiskaitė jį palaidot. Visi čia gyvenanti jo giminės irgi atsiskaitė lavonu rūpintis, ir jei ne graborius Čiurlionius, tai gal būtų tekęs svetimiems Zinkevičiams.

palaidot. Čiurlionius pasirūpinus, nelaimingasis tapo palaidotas neprigulmingųjų katalikų kapuose.

Lawrencietis.

LAWRENCE, MASS.

Šis-tas apie jaunimą.

Teko patėmyt mūsų spaudoj įvairius nusiskundimus čia gimusių ir augusių jaunimui, kuris baigia ištautėt. Bet, kas tame kaltas? Mūsų miestelyje yra keli šimtai tokių jaunimo, ir žinoma, keičiasi iš jo jau dingo svetimose bangose. Tik tas jaunimas toli nuo lietuvių dar nenusišalino, kurio tėvai ir motinos savo širdyse nešiojasi tėvynės mielę—lietuvių.

Mums, lawrenciečiams davė gerą pavyzdį 6 d. Sausio Dailos Draugijos koncertas, kurį sudarė beveik išimtinai čia gimę ir augę jaunimas, vadovaujamas pono J. Navadausko. Nenoriu laikraštyje užimt vietą surašymui visų vardų, turiu tik palinkėt, kad mūsų kolonijos jaunimas ir toliau veiktų tą darbą, kuriuomi ikišiol pasirodė. Plačiau apie tai pakalbėt gal teks kitu kartu.

G. Jonas.

SO. BOSTON, MASS.

A.L.T.S. 10 metų sukaktuvės.

Moterių sanadričių 78 kuopa ir vyrų sandariečių 7 kuopa 13 d. Sausio, Lietuvių Labdarystės Draugijos salėje turėjo paminėjimą 10 metų sukaktuvių Sandaros gyvavimo. Buvo surengtas koncertas su prkalbomis. Kaip į svarbų ir istorišką vakarą publikos susirinko nepaprastai daug, suvirš tūkstantis ypatų; vargiai kada yra buvę taip daug publikos šioje salėje. Neper-smagiausia darėsi matant kelis šimtus žmonių stovint dėl sėdynių pritrūkimo.

Muziką ir koncertą vadovavo kompozitorius M. Petrauskas, susirinkimo tvarką vedė S. Mockus. Aukų į politišką išdą surinkta \$268; tik vienas Antanas Ivaškevičius aukavo \$200! Tarp lietuvių turbut nesiranda didesnio labdario ir filantropo, Lietuvai ir lietuviams, už poną Ivaškevičių. Bostone kalbama, kad ponas Ivaškevičius yra išau-avęs Lietuvos ir lietuvių reikalams suvirš \$5000.

Muzika ir dainos.

Kaip sakiau, muziką ir dainas vedė kompozitorius Petrauskas. Smuiko solo išpildė serenadą L. Kavaliauskas; solo "Šią nedėlėlę" sudainavo A. Zinkevičius. Solo "Dainius" sudainavo apie 12 metų mergaitė Alda Norkunūtė; "Kaitink šviesi saulute" sudainavo J. Bulskis; "Vai verčia lauzo" dainavo Z. Neviackienė; "Ungarų šalis" sudainavo L. Kavaliauskas; "Arija" iš "Šienapjūtės" sudainavo M. Monikaitė; duetą "Rudens mėniodija" išpildė Bulskis ir Zinkevičius.

Kalbėtojų paaiškinimai.

Pirmoju kalbėtoju buvo nadas Rastenis, Sandaros vice-pirmininkas. Jis nuosekliai perbėgo lietuvių politiką nuo "Aušros" laikų iki susitvėrimui A. L.T. Sandaros; ir aiškiai peržvelgė lietuvių politiškių partijų siekius link Lietuvos republikos gerovės, kaip kurios partijos darbuojasi dēlei Lietuvos paklimo. Anot kalbėtojo, klerikalų, arba krikščionių-demokratų partijos perdaug yra atsidavus Rymo internacionalo interesams, dėlto daug lietuvių energijos sukrauta jo reikalams, kurie Lietuvai ir lietuviams yra svetimais ir iš kurių Lietuva neturi nė naudų, nė garbės, nes ta visa lietuvių energija sunaudota tik Rymo bažnyčios sudrūtinimui, kuri tai bažnyčia yra pasižymėjus greičiau Lietuvos priešus lenkus stiprint, o apie Lietuvos republikos ir visų lietuvių skriaudas nutylėt.

Kalbėtojas taipgi peržvelgė kairiųjų komunistų-socialistų politiką, kuri irgi kaip internacionališka, daug lietuvių energijos yra išvylojusi, dėl ko Lietuva turėjo daug nukest kaip politiška, taip dvasiška ir medegiška. Sulyg Rastenio, Lietuvos republikos nepriklausomybės reikalams kuodaugiausia pasidarbo vidurinė sriovė, butent tautininkai-liudininkai arba sandariečiai, nes liudininkai Lietuvos vadinami sandariečiais. Kalbėtojas apvainikavo Amerikos sandariečius ir Lietuvos liudininkus ir valstiečius.

Antras kalbėjo Antanas Ivaškevičius. Jis kalbėjo apie So. Bostono lietuvių politiškos kroniką. Pakeideno gerai "Keleivį" su "kura co-dienna". Ivaškevičius labai humoristiškai Keleivio politiką perstatė. Paskui kalbėtojas perskaitė pasveikinimą arba linkėjimus iš Lietuvos seimo atstovų liudininkų valstiečių frakcijos, sveikinantių Sandarą, švenčiant 10 m. savo gyvenimo sukaktuves. Po pasveikinimui pasirašė: Kauno burgomistras Vileišis, M. Šlezevičius, Bartkevičienė, Žygelis, Grinius—"Lietuvos Žinios", "Lietuvos Ūkininkas".

"Antgalo prisiminta Vilnius ir Klaipėda. Priimta rezoliucijos, a). Kad Vilnius, kaip Lietuvos sostinė turi but nuo lenkų atvaduota be jokių nusileidimų iš Lietuvos valdžios pusės, b). Kad Klaipėda būtų Lietuvos republikos autonomiška dalia be jokių nusileidimų Lenkijai iš pusės Lietuvos valdžios. Už rezoliucijas balsavo publika atsistojimu, vienbalsiai abi priimtos. Tik priešakinėse sėdynėse 5—6 "leidės" kasžinkodėl sėdėjo kada rezoliucijas priimant visa publika sustojo. Kalbėtojas pasižvalges susuko: "Kas prieš, pakelkit rankas!" Niekas ranką ne iškėlė, net ir tos sėdėdamos bonkelos nekėlė. Reiškia rezoliucijos priimtos vienbalsiai.

Vakaro atidarymas ir uždarymas.

Šitas istoriškas susirinkimas buvo atidarytas Lietu-

vos himnu, gi uždarytas sandariečių himnu. Sandariečių himno muzika kompozitoriaus Petrausko, žodžiai V. Stagaro. Himno žodžiai seka:

"Lietuva mūsų motinėle, amžius išvergavo, Nepriklausoma vėl kėlės skaistybeje savo. Sandaros rinkiniai vyrai gint jos laisvę ims, Kad demokratybei tyrai prigelbėt augins. Sandara už darbo žmogų stos, kad jį apgint, Sažiniai, kad but patogu, nevaržytų niekas mintį. Pridabosim, kad šalelėj, kur darželiai rutų, Teisingumo būtų galė ir skriaudų nebutų".

Rep.

PHILADELPHIA, PA.

Vargai del parapijos.

Naujienos pas mus tokios: kun. J. L. Mažonis, kuris čia išbuvo apie šešias savaites, jau iškeliavo. Dabar jis yra lenkų neprigulmingos bažnyčios Buffalo klebonu. Kun. J. L. Mažonis atvyko Philadelphiajį iš Trenton, N. J. Jį parkvietė čionai tulas Antanas Kraujutis, besitveriančios "Northsides" parapijos komiteto sekretorius. Kraujutis ir jo draugai manė, kad parkvietsdami neprigulmingą kunigą išgąsdins, kardinolą ir savo priešus: kunigą Kaulakį ir Čepukaitį. Dalykas tačiau nepavyko.

Kun. Mažonis atvykęs Philadelphiajį tikėjosi, kad parapijos komitetas ateis jam pagelbėti ir pradės organizuoti parapiją. Vienok, kuomet pradėjo darbą ir pasikvietė komitetą, kad tas ateitų jam taikon, tai pats komiteto sekretorius Kraujutis pasislėpė, o savo vieton nusiuntė pas kun. Mažonį tulą Klevą, kuris "ir mums ir jums tarnauja", t.y. budamas "nortsidės" Rymo katalikų parapijomu, o bijodamas užrustyt kun. Kaulakį, nusiduoda bešališkū, gi ištikrųjų Klevas yra kun. Kaulakio bendradarbius. Ir rezultatas buvo toks: Jisai pamatęs pas kun. Mažonį žmonių, kurių jisai tenai nesitikėjo, užvedė su kunigėliu ginčą. Tuom norėjo pasirodyt, kad jisai yra neprigulmingos bažnyčios priešas. Kadangi susirinkusių tarpe atjaučiančių neprigulmingai bažnyčiai nebuvo, iš to Klevas išvedė, kad tai jo argumentai atsilankiusis įgrąsins kun. Mažonį neremt. Iš tikrųjų gi buvo visai kitaip.

Atsilankusieji, Klevui, aiškino kunigėliui, kad jie neprigulmingos bažnyčios nerems ne dėlto, kad ji neprigulminga nuo Rymo. Anaiptol. Lietuviai katalikai tokios bažnyčios kokią kun. Mažonis atstovauja, negali remt iš principo, nes kun. Mažonis yra po jurisdikcija vyskupo Hudoro, kuris yra galva Lenkų neprigulmingos bažnyčios. Lietuviai nenori but vasalais lenkų!

Kun. J. L. Mažonis, teisybė, nors ir Rygoj gimęs, bet lietuvis, nes jo tėvai paeina iš Suvalkų apskrčio ir yra tikri lietuviai. Jisai pats prijautimo lenkams irgi ne-

turi, vienok pasiskelbt neprigulmingu nuo lenkų "tautiškos bažnyčios" neturi nė jėgų, nė drąsos. O vadas be drąsos kovoje su priešū, nieko nereiškia.

Kunigū neprigulmingam nuo Rymo, sykiu, žinoma, ir nuo lenkų, turėtų but šauni dirva Philadelphiaj. Kun. Kaulakis yra griežtai nusitatus, kad "nortsidė" nuo jo parapijos atsiskirtų ir jam pramonę gadintų. Kun. Kaulakis kaip pramonininkas, lietuvių tarpe, kur kas pralenkė visus. Jisai ir nuosavybę turi, ir nemažai turto yra įvesdinęs visokiose kompanijose. Sakoma, kad jis yra susikrovęs milžinišką turta: vertas keliatų šimtų tukstančių doliarų.

Jam tačiau dar vis negana, dar daugiau norisi. Jo ištikimas bernas kun. Čepukaitis nuolat eina per žmones rinkdamas pinigus tai "ant laiptų", tai "ant bokšto" šv. Kazimiero bažnyčiai prie Wharton gatvės. Neprisant, kad visiems jau žinoma, kad tie pinigėliai reguliariškai, įduodami kun. Kaulakiui, kad tų pinigų niekas daugiau ne skaito, niekas jais nešeimyninkauja kaip tik kun. Kaulakis, tačiau žmonės įpratę—duoda kunigėliui užsimerkę. Ir džiaugiasi kun. Kaulakio kaip pramoninko gabumais, nors jie patys toli gražu jokios naudos nė parapijai, nė bažnyčiai, kuriai jie taip gausiai aukauja, neturi.

Kun. Kaulakis pažįsta savo žmones, žino jų psichologiją. Kuomet prieš du metu prasidėjo krutėjimas dēlei "nortsaidės" parapijos, kun. Kaulakis atsilankė į susirinkimą ir išklauses parapijonų reikalavimus, jiems pritarė: girdi, reikia "nortsaidė" bažnyčios. Bet ant rytojaus nudumė pas arcivyskupą ir ten paaiškino, kad bolševitūla Klevą, kuris "ir mums ir jums tarnauja", t.y. budamas "nortsidės" Rymo katalikų parapijomu, o bijodamas užrustyt kun. Kaulakį, nusiduoda bešališkū, gi ištikrųjų Klevas yra kun. Kaulakio bendradarbius. Ir rezultatas buvo toks: Jisai pamatęs pas kun. Mažonį žmonių, kurių jisai tenai nesitikėjo, užvedė su kunigėliu ginčą. Tuom norėjo pasirodyt, kad jisai yra neprigulmingos bažnyčios priešas.

Kuomet "nortsaidės" parapijonai išrinko savo ukio vedėju ir organizatorium Kazį Pilėną, tai pastarasis tuojuos parašė kardinolui kame "nortsaidės" parapijonai nusiskaundžia. Pilėnui raštu kardinolas atsakymo nedavė, bet "Philadelphia Inquirer" iš Gruodžio 22 d. 1923 skelbia, kad kardinolui padėjėjas vyskupas Whitaker paaiškino, kad "nortsaidės" parapijos ruožiai jau nustatyti, kad laukia tik tamo kunigo, o ir progos suradimui atsakančios bažnyčiai vietos. Apie Pilėną sako, kad vyskupas jo nepažįstas ir kaip "svietiškas" žmogus jisai negalys organizuoti parapiją.

Litas.

KAS SKAITO
"AMERIKOS LIETUVIŲ"
TAS VISKĄ
ŽINO.

APIE ĮVAIRIUS DAIKTUS

Didelis išeikvojimas energijos pasaulyje.

Paprastai sukurta ugnis daugiausia šilumos praleidžia už nieką, kuri išsisklaido po orą ir pražudo savo energiją. Pažiūrėjus į įvairius pečius ir garvežius, kurie veža trukius, matosi neapsakomai daug niekais paleidžiamos energijos, daug ant nieko paleidžiamo karščio ir gāro, kuris pranyksta nepavirtęs į jokią naudą. Mokslininkai sako, kad mašina, kuri tikrai taupintų kurą į energiją be išeikvojimo, visai negalima, nes visata taip sutverta, taip paskirstyta, kad letai turi nykt ir aikvot per šilumą. Jeigu žmonės yra apskaitlia-ka, kad tik dešimta dalis suvartojamo kuro persimaino į tikrą darbą, o kitos devynios dalys kuro nueina niekais. Jeigu kam pasisektų sumanyt tokia mašina, kuri nors pusę kuro, ar nors vieną trečdalį kuro paverstų į darbą, toks žmogus labai greitai laiku pastotų milijonierium. Taip svarbus šitas klausimas, kad visose žemės šalyse, žmonės lauzo savo galvas, kad išradus tokią mašiną, kuri kurą paverstų į darbą su didesniu nuosimčiu, negu dabar tas yra daroma.

Žmogaus raumenai.

Iš geriausių mašinerijų, kokias žmonės žino iki šiam laikui, tai žmogaus kuno raumenai yra geriausia mašinerija. Jie geriausia paverčia kurą į energiją, tai yra geriausias garvežis pasaulyje. Žmogaus kuno nepaverčia visą kurą į energiją, arba ne pusę jo, bet reikią skaiyt, kad kunui yra reikalinga šiluma, kurią pagamina tas pats kuras ir kuri negali but prilyginta prie garvežio arba motoro karščio. Parupina šilumą mūsų kunui tokio laipsnio, po kuriuom mes galime geriausia gyvent. Mūsų kulietais, amę jiems iškūbėdama, kad jie atsiskirtų nuo šv. Kazimiero parapijos. Girdi, susirinkimas už save kalba: atsilankė tenai tik tai toki, kurie jau seniai bažnyčios nelanko, arba bičiuliuojasi su bolševikais, arba jų rėmėjais. Arcivyskupas kun. Kaulakį pilnai "suprato" ir užtikrino, kad kol jisai bus valdytojum Philadelphiajio diacijijos, "nortsaidės" lietuvių savo parapijos neturės.

Saulės spinduliai nuolat dirba.

Nežiurint ką mes veikiame su bent kokia energija, mes visuomet ją mašinamė ir niekais paverčiame. Didžiausia energija paeina mums nuo saulės, kuri budama šaltose aplinkėse siunčia savo spindulius į atvėsusias planetas ir nuolat gamina energiją, kuri nyksta mūsų permatyme. Nors ta saulės energija yra nepermatomai ilga, jos neužteks ant labai ilgų amžių, nes ji negali but be galo ir be pabaigos. Garsus Anglijos mokslininkas Kelvin prilygino saulės energijos aikvojimą prie

žmogaus palaiduno, kuris kasdien praleidžia po grašį iš savo sandėlio, atgal nesugrąžindamas. Taip ir saulės spinduliai, nuolat plaukdami nuo saulės ir nesugrąždami atgal, kada nors ją ataušins. Mokslininkai sako, kad mašina, kuri tikrai taupintų kurą į energiją be išeikvojimo, visai negalima, nes visata taip sutverta, taip paskirstyta, kad letai turi nykt ir aikvot per šilumą. Jeigu žmonės yra apskaitlia-ka, kad tik dešimta dalis suvartojamo kuro persimaino į tikrą darbą, o kitos devynios dalys kuro nueina niekais. Jeigu kam pasisektų sumanyt tokia mašina, kuri nors pusę kuro, ar nors vieną trečdalį kuro paverstų į darbą, toks žmogus labai greitai laiku pastotų milijonierium. Taip svarbus šitas klausimas, kad visose žemės šalyse, žmonės lauzo savo galvas, kad išradus tokią mašiną, kuri kurą paverstų į darbą su didesniu nuosimčiu, negu dabar tas yra daroma.

Visata kaip laikrodinis.

Kada viskas pasaulyje žudo savo energiją ir šilumą, kuri išsisklaido su šaltomis aplinkybėmis, taip mūsų saulės sistema atrodo, kaip kokis laikrodinis užsuktas; eit savo kelias turi saulė ir visos planetos saulės sistemoje, bet kada atėis gadyne, kad saulė jau neišduos atsakančios miegūs savo spindulių šilumos į atvėsusias savo planetas, to laikrodžio sprendžina paliaus varius savo užduotį. Bus laikrodinis, bet jis nejudės, ir galas istorijos visatai bus atėjęs. Taip manė netolimos praeties mokslininkai ir laukė, kad apie devynioliktą šimtmetį kas nors tokio naujo pasaulyje turės atsikt. Išėjus vieną Herberta Spencerį, kuris su tomis nuomonėmis nesutiko ir mastė, jog čia kas nors daugiau turi but negu laikrodyje, jog turi but kur nors energija, kuri darbuojasi, kad jis laikrodį užskut, kad jis nesustotų ejęs, nors tų pajiegu dar mokslininkai nebuvo pamatė. Bet per pereitus keliolika metų ta idėja visotiško išeikvojimo energijos vis nyksta labiau, nauji dalykai kait pradeda nurodyt. Taip Herberto Spencerio nusistatymas vis daugiau garbės jam atneša, nes dabar mokslininkai pradeda persitikrint, kad visatos mašinerija yra neperstojanti ir nepailstanti. Mokslininkai ištyrė, kad temperatūra yra svarbus dalykas, kuris parodo karščio lygavumą. Skirtumas temperatūros duoda karščiui jiegą dirbt. Skirtumas temperatūros reiškia karščio tekėjimą, kada jis teka, ji galima pakinkyt prie darbo. Temperatūra kokia nors dalyko reiškia kokybę šilumos, esančios tame dalyke. Jeigu mes ką nors paimsime ir dadesime jam šilumos, mes pakelsime jo temperatūrą. Pavyzdyje, jeigu mes paimsime vandenį ir norėsime pakelt jo temperatūrą vienu laipsniu, atrasim, jog pakelt temperatūrą ar mažiau nekuriuose laipsniuose. Mokslininkai sako, gali padaryt darbą puldamas ir ataušdamas.

NARUŠEVIČIAUS EILĖS.

Palydint senuosius metus.

Palydint senuosius metus
Ir laukiant prašvintant naujų,
Norėčiau pasveikintie jus,
Patiekiant žiupsnelį eilių,
Kurios gimę mano sieloj
Su jumis norėtų draugaut,
Bendrai susisiekt mintimis,
Linkėjimais šiais patarnaut:
Ko širdis jus trokšta karštai
Kaip galint greičiau apturēt,
Kas jai yr už viską brangiau,
Norėčiau tikrai palinkēt,
Kad norai, troškimai karšti,
Užgimę su metais naujais,
Pilnai išsipildytų jums—
Pavirstų naudingais darbaus.
Kad metų sulaukus naujų
Galėtumet dirbt sparčiau,
Ir kliūtis visas nugalēt,
Kad tikslą pasiekus greičiau.
Linkiu tad sielos gilumoje
Tėvynei naudingai tarnaut,
Praskleist kuodaugiausiai šviesos,
Tamsoje žmonėms vadovaut!
Norėčiau taip-pat palinkēt
Sveikatos ir metų ilgų,
Kad sektųs gražiai pagyvent,
Išvengt nelaimių, vargų.
Norėčiau pasveikint jus,
Linkėdams daug laimės didžios,
Žodžiui, dvasios jausmą išreikšt
Iš savo krutinės karštos.
Bet man tai persunku atsiekt,
Atvykt pas jus negaliu,
Todėl malonėkit priimt
Linkėjimus mano eilių.
Jų tikslas—arčiau susieit
Prie mūsų pirmos pažinties,
Užmegzt giminystės ryšius
Ir juos palaikyt iki mirties.

Dirtybė didžiausia piktybė.

Et, jau žmonės šią gadyne
Perdaug linkę į degtinę:
Ką tik daro, kur tik eina—
Be degtinės nē'psieina.
Ar tai pokilis, krykštynos,
Ar vestuvės, pakasynos,
Arba šiaip kokis baliuokas—
Pirmoj vietoj buteliukas.
Be degtinės nieko gero,
Vienas kitam jau nedaro,
Ir degtinė taip išaugo,
Kad ją laikoma už draugą.
Ir kad geria, tai jau geria,
Pramogėlė pasidare!
Nagi, vyrai, kur gi žengiam?
Kokią ateitį sau rengiam?
Męs begerdami degtinę,
Pražudysime tėvyne,
Kuri mūs pagelbos laukia
Ir darbuotis šaukte šaukia.
Girtuoklybėj papratimas
Ir tautos baisus puvimas,
Kuris tiek mums pikto daro,
Tiek aukų graban suvaro,
Kad baimę net pamąstyti,
Sunku viską suskaityti.
Daug kentėjome prie caro,
Dar daugiau laike šio karo,
Bet kiek kenčiam nuo dirtybės,
Tai nėra tokios piktybės,
Kad degtinei lygi būtų.
Tad Lietuviai, atsiminkim,
Girtuoklybę lauk varykim
Ir nuo smuklių užsitverkim
Ir degtinės jau negerkim,
Tai neskursime vargingai,
O gyvensime laimingai.

Vanduo geras, skanus, mielas.

Vanduo, geras, skanus, mielas
Mūs sveikatai reikalingas.
Ir kiekvienas, rōdos, žino,
Kad tai gėrimas naudingas,
Mūs palaikantis gyvybę,
Kuris troškuli ramina,
Kad už vandenį geresnio
Gamta gėrimo nežino.
Bet žmonėms to neužtenka:
Užuot vandenį vartotie,

Kuris stiprina sveikata,
Jie sumanę išgalvotie
Stipriai dvokiančią degtinę,
Kuri juos labai vilioja,
Priviliojus paskandina,
Piktu priešu jiems pastoja.
Gyvulyš nēšmintingas
Kartais proto daugiau turi
Ir į butelį nēkuomet,
Nors ir verčiamas nežiuri.
Žmogus tikrai situom žvilgsniu
Žemiau stovi už galviją:
Pats nuodų sau pasidaro
Ir vartot jų nesibijo.
Kada, broliai, susiprasim
Ir pamesime degtinę,
Ir stikliukus sudaužysim—
Išblaivysime tėvyne?
Kada vietoje baltakės
Tyrą vandenį vartosim?
Kada visi blaivininkais
Lietuvoje mēs pastosim?

Lietus lyja—auksas krinta.

Lietus lyja—auksas krinta,
Širdį džiugina žmogaus,
Linksmi veidas jo prašvinta,
Kad geresnį derlių gaus.
Lietus žemę atgaivina,
Naujų duodamas įiegu,
Vašarąj sudrutina,
Kad žiurėtie net smagū!
Žmogus mātō, kad žemelē
Sunkaus darbo neapvils,
Kad užaugs laukuos duonelē,
Kad javai geriau pakils.
Lietus žemei įiegu duoda—
Ir jos prietelius brangūs,
Zemdirbiams didi paguoda—
Užaugins gerai javus.
Lietus yra reikalingas,
Brangi žemei dovana,
Augalams yra naudingas
Ir auksinė jo kaina.

Degtinė pirmiausia aptemdo mūs protą.

Degtinė pirmiausia aptemdo mūs protą
Ir žmogų iš sveiko padaro ligotą.
Paskui taip parbloškia, didžiai apsvaigina
Ir dvasios ir kuno jausmus apmarina,
Kad žmogus nežino kur eina, ką veikia,
Galop veik nužudo, nužudžius prakeikia.
Štai pasėkmės kokios prakeikto skystimo,
Kuris milijonus kasmet aukų ima,
Kada mēs, lietuviai, tikrai susiprasim
Ir priešą—degtinę vartoję pamesim?
Kada užtekės mums blaivybės saulėlė?
Kada prablaivės mūs gimtinė šalėlė?

Patarimai.

Patarimai, kurie duodas
Smuklėje prie stiklelio,
Visuomet klaidina žmogų,
Rodo blogą kelią.
Ir ant gero neįseina.
Kas jų ein' klausytie,
Taš išmoksta girtuokliautie—
Patš save žudytie.

Bachus—gėrimo dievaitis.

Bachus—gėrimo dievaitis
Myli savo avėles,
Kurios geria alkoholi
Ir vartoja taureles.
Kad tikrai pažint galėtū,
Kurios eina jo keliais,
Tam iš meilės tepa nosį
Ratusvāi mėlynais dažais.

Iš degtinės.

Iš degtinės nieko blogo
Tiktai tuomet nežinosi,
Jei nū jōs tu busi liuosas
Ir nēkuomet nēvartosi.
Degtinē nepavojinga
Tam, kas skonio jōs nežino,
Jos nēkuomet nēragatūja
Ir ragautie nēketina.

NASLAIČIAI.

Ko dangus toks rustus?
Ko žvaigždės nemirga?
Gal verkiā našlaičių
Dalelės kietos?
Ko vėjas nurimo?
Gal sykiu jis liudi?
Gal įieško vargdieniams
Vietelės ramios...
Bakužē pakrypus,
Langai skarmaluoti—
Tai rūmas vargdienio
Dvarelis skausmų.
Ten ašaros liejas'
Menkučiai našlaičiai
Ten verkiā, tėvelių
Lavonų šaltų...
Ant žalio kalnelio,
Per pravirus langus
Ten girdisi šauksmai
Turtuolių—dielių.
Kas jiems gi, vargdieniai?
Kas jiems ir našlaičiai?
Jie gailisi labiaus
Savųjų šunų!...
Ir kunigas, ponai,
Niekad jų nelanko
Kas jiems iš skarmalių—
Iš vargo pelių?
Nieks nevez kapuosna
Šių skurdo karalių
Ir griovyj nelėdžia
Jiems kast duobių...
O bado tik šmėkla
Kaulēta, baisinga
Juos lanko ir klausos'
Našlaičių raudų
Pažiuri per langą:
Vaikučiai ir merdi,
Garsiai sukvalojo...
Lavoņas...saldū...
Siauliai, P. Gaidamavičius.
1923—IV—16.

KIBIRKSTELĖS.

Visi "gerbiamieji" ir "gerbiamosios" šiadien stato klausimą, kokiai partijai, kokiai sriovei priklausu garsusis Kazlauskas. Ikišiol tik vieni "draugai" turėjo dramos į klausimą atsakyti, ir prirodyt, kad jis buvo tautininkas. Tik nelaimė, kad ne atspėjo, nes tikrenybėje Kazlauskas priklausu partijai, taip vadinamai "whealtly merchant", o sriovės jis laikosi "prezidento". —Iks.

Broklyno palaidunē, vartosi kaip ant blekių kepama. Beveik kas savaitē ji kã nors naujo išgalvoja. Tai girnakalių antgalvis, tai kunigas su maldaknyge ir muliorius su šmernyčia, tai pradalgės, tai zigzagai, tai kibirkštys, tai šis tas, tai tas, ir nieko nėra amžino. Turbut į pačtą vėzami maišeliai kaskart mažėja, ar kas kitas panašaus. Oi ne prieš gerą, ne prieš gerą. —Jau—jau.

Kas sandariečius vadina bedieviais ir kunigų priešais, tas smertelnai griežija. Kas nenori tam tikēt, tegul persitikirina, pažūrėdamas į paveiksluką Chicagos sandariečių, "Sandaros" kalendoriuje, o kaip ant delno pamatys ten viduryje tų spėjimų bedievių, sėdintį kunigą. Ar tai vadinasi bedievyvystė? —K.P.M.

Kaikuriuose Lietuvos laikraščiuose eina advokato Bagočiaus apgarsinimas. Tas gerai, kad garsinama "Amerikos" advokatas, tik nesu-prantu, kam apie tą apgarsinimą yra toki stambūs, juodi apvađai. Ar tai Bagočius vėl numirė? —Jau—jau.

JUSŲ UŽTIKRINTA APTIEKA

Per trisdešimt metų Millbury st. centre, ir vis te-bėra ta pati užsi-tikima aptieka.

TAI ŽENKLAS PR OGRESYVISKUMO IR PASITIKĖJIMO.

H. H. O'ROURKE'S
PHARMACY.

360 MILLBURY ST., WORCESTER, MASS.

Priešais Ward gatvę

Zemos kainos.

Abelnas apskritas patarnavimas.

ATYDA VISIEMS!

Siuomi pranešame vietos lietuviams, jogei atsidarė nauja siu-vykla. Norėdami, ypač moteris, gražiai pasipuostū, kreipkitės po žemiau paduotu adresu.

Dar pirma siuvejū Worcesteryje baigusi siuvinio mokyklā. Ateikite persitikrinimui.

JOHANA LOVESKIUTĖ,
SIUVĖJA

36 Paine Street, Worcester, Mass.

(Lincoln St. karai priveža prie mus vietas) (2-4)

UNITED AMERICAN LINES
(HARRIMAN LINE)
JOINT SERVICE WITH
HAMBURG AMERICAN LINE

NEW YORK-HAMBURG

Trumpiausias kelias į visas dalis LIETUVOS
Išplaukimai kas savaitę mūsų lai-vuose de luxe: Resolute, Reliance, Albert Ballin, Deutschland, su I, II, ir III klāsos pasažie-rais ir laivai: "Mount Clay", Cleveland, Hansa, Thuringia, ir Westphalia, su II ir III klāsa. Mandagus, geras patarnavimas, puikus valgis, geros aplinkybės. UNITED AMERICAN LINES, Julius Rottenberg, Inc., 260 Hanover St., Boston, Mass. arba kiti įgalloti agentai.

Pirmas
Lietuviškas
Graborius

Patarnauja prie laidojimo Lietuviams, taipgi persamdo au-tomobilijus vestuvėms, krikštynoms ir visokioms partijoms
Kreipkitės šiuo adresu:
MOTIEJUS CIVINSKAS, 340 HARDING ST.
Telephone Park 4156

Ruffles

MOTERIMS IR MERGINOMS!

Gal jus turēt Geltonus plaukus? O gal jus plaukai yra juodi! Ar Kastaniniai Rudi, ar Auksinės parvos; Rausti plaukai ar Visi-kai Raudoni! Vienok nežiurint kokios spalvos jie nebūtū, nelek-plieskaroms smulkinti jų gražumū.
Ruffles atliek tai, jai jus tik laika nuo laiko juos naudote. Nežiurint ar jus savo plaukus dar tebediegt apmintus į kam, ar au-sukitus į mūzū, ar gal jau esat trumpai nusikirpe, vienok jus nesai-tite dalestū, kad nevarios, šikšlė pliskanos maraitytų juos išvaidū! Jums nereikės kentėti nesmarumo dėlū nūkėjimo ir besilūpno galvos odos, jei naudote Ruffles.
Netikkit mūsų žodžiu. Nusipirkit 6c. bonka ir pačios per-sitikrinkite, kad Ruffles yra nūrinio priešū plaukū ir katu yra puikiausiu plaukū toniku, kokį tik kada esate naudoję! Galima gauti aptiekose.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th Street Brooklyn, N. Y.

PROTO MILŽINAI
KURIE ĮSIGYJA MOKSLĄ NAMIE
KNYGAS BESKAITYDAMI

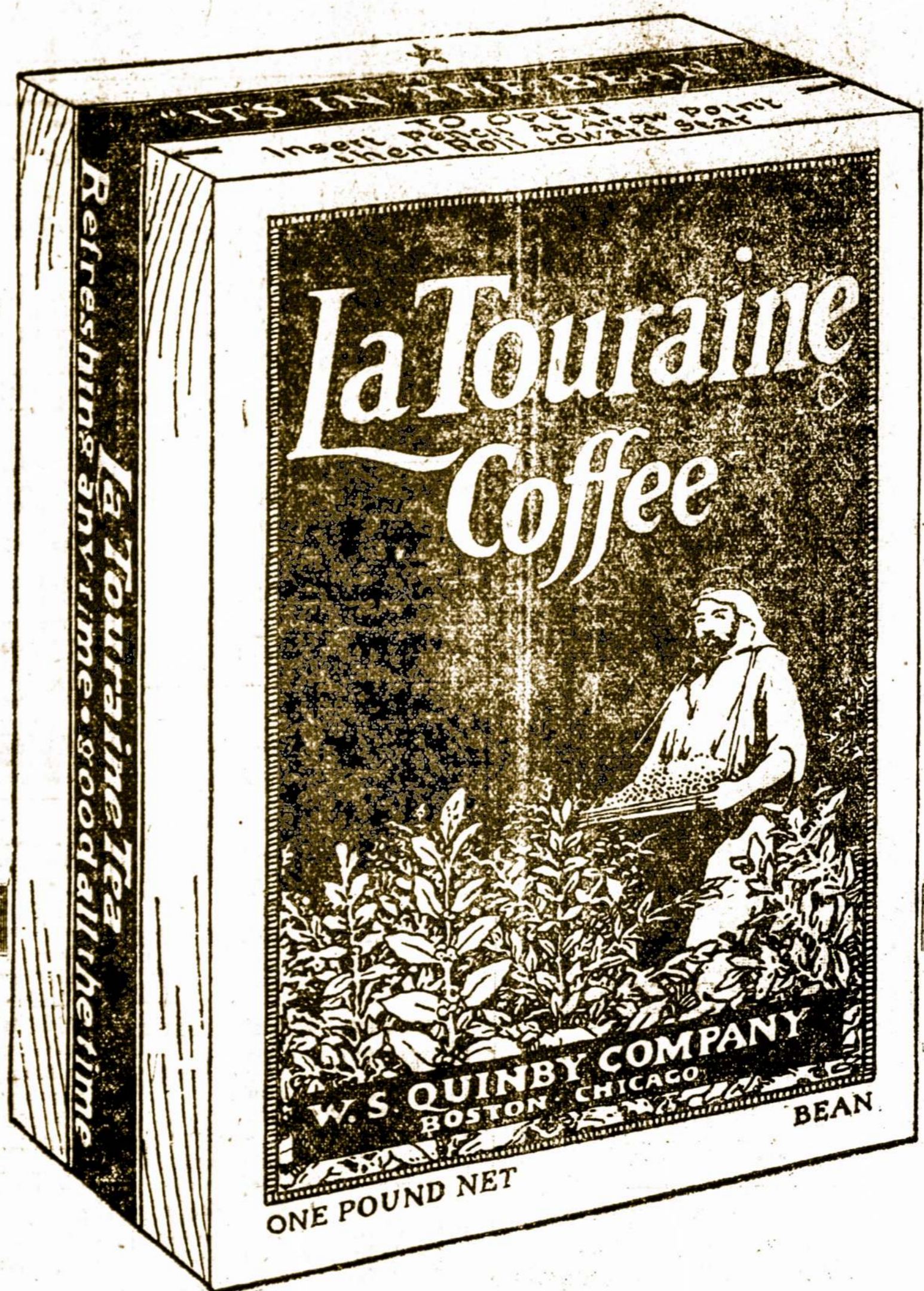
Daugybė geriausių knygų — mokslo, istorijos, eilių-dainų, apysakų-roma-nų-pasakų, dailės, juokų — yra su-krautos Margerio Knygynne.

Tik mes duodame tikrą bargeną, nes par-duodame knygas už pusę kainos.

Tik mūsų knygynne yra beveik visos knygos puikiai apdarytos.

Naujų knygų katalogą vi-siems prišiuočiamo dykai.

MARGERIO
KNYGYNAS
2023 St. Paul Ave.,
CHICAGO, ILL.

Jums patartina pasirinkt geriausia

"It's the Bean"

"Tai yra Pupa"

—išrinkta, sumaišyta ir iškepta sulyg garsiosios La Touraine formulos—slaptybės žinoma tik saujelei vyrų.

PASISKAITYKIT, KAD ŽINOTUMET.

Foreign Language Information Service.

Moterių pilietytė. (Užbaiga)

Svedijos moteris, kuri išteka už Suv. Valst. piliečio, nustoja savo (Svedijos) pilietytės, ir tokiu būdu negali gauti Svedijos pasportą. Bet tokios moterys, kurios išteko už Suv. Valst. piliečių po Rugsėjo 22, 1922, nebus sulaukytos nuo aplankymo švedijos, nes konsuliams įsakyta išduoti tokioms moterims taip vadinamus "paso sertifikatos" arba "identifikacijos sertifikata", kuris apie gimimą, kelionės tikslą, indentifikacijos pažymėjimus, ir t.t. Tas sertifikatas leidžia jo savininkui keliauti į Svediją.

Sveicarija. Atsitikime Suvienytų Valstijų moters ištekėjimo už sveicaro, sveicarijos valdžia skaitys ją kaip sveicarijos pilietę su ištekėjimu, ir išduos jai, jeigu prašo, sveicarijos pasportą, nors ji ir bus Suv. Valst. pilietė. Jeigu ji turi, sulyg Suvienytų Valstijų įstatymų, tiesa prašyt Suv. Valstijų pasporto, jeigu yra S. V. pilietė, ji gali sveicarijos keliauti su Suv. Valstijų pasportu.

Sveicarijos teismų nuomonė, jog pilietės, kurios neima savo vyro pilietytę, kuomet išteka, yra sveicarijos pilietės ir duoda joms pilną apsaugą. Pagal sveicarijos įstatymų, sveicarijos piliečiai, kurie tampa svetimų šalių piliečiais, nustoja sveicarijos pilietytės, tik kuomet patys atsižada prieš tam tinkamus valdininkus sveicarijos. Skaitoma, jog sveicarijos pilietytė tik tada, jeigu kita pilietytė įgyta per ištekėjimą.

Klausimas ar sveicarijos moters, kurios išteka už amerikiečių ir kurios išsiima Suv. Valst. pilietytę, atskirai po ištekėjimui, bus skaitytos kaip sveicarijos pilietės, nepaisant Suv. Valstijų pilietytės, iki šiam laikui dar nenuspręsta ir teismai neturėjo tikrų atsitikimų.

Sveicarijos valdžia vis pripažįsta kaip sveicarijos pilietę Suv. Valstijose gimusių moterį, kuri išteko už sveicaro prieš Rugsėjo 22, 1922, ir vėl naturalizuota kaip Suv. Valstijų pilietė (nors jos vyras įgytų Suv. Valst. pilietytę, abudu bus skaitomi kaip sveicarijos piliečiai sulyg sveicarijos įstatymų).

Čekoslovakija. Pagal dabartinių reguliacijų, čekoslovakijos pilietytė neduodama moterei, kuri gimė čekoslovakijoje, bet išteko už Suv. Valst. piliečio ir per ištekėjimą neteko Suv. Valst. pilietytės. Čekoslovakija skaito, jog moterys, ištekėjusios už piliečių, tampa čekoslovakijos pilietėmis.

koslovakijos pilietėmis.

Danija. Danijos pilietė, kuomet išvažiuoja į kitą šalį ir ten apsigyvena, gali laikyti savo pilietytę. Kuomet tampa kitos šalies pilietė, tuomet nustoja Danijos pilietytės. Jeigu išteka už Suv. Valstijų piliečio, pasiilaukimo Danijos pilietytės ir turi prašyt Suv. Valst. pilietytės, jeigu nori tapti Suv. Valstijų piliete. Tokiu būdu nustoja Danijos pilietytės.

Vengrija. Vengrijos valdžia pripažįsta Suv. Valstijų pasportą Vengrijos piliečio žmonos ir ji su juom gali važiuoti į Vengriją.

Lenkija. Lenkijos valdžia skaito, jog lenkės, Lenkijos pilietės, kurios išteka už Suv. Valst. piliečių po Rugsėjo 22, 1922, vis pasiilaukimo Lenkijos pilietės, kol įgyja Suv. Valst. pilietytę, per ištekėjimą to negyja.

Rusija. Neseniai skelbta iš Rusijos, jog buvę Rusijos piliečiai, kurie dabar nori grįžt į savo šalį, negalės važiuoti į Sovietų Rusiją, tik jeigu gauna leidimą įvažiuoti į Rusiją prieš išvažiuojimą. Grįžtantieji rusai pasiliks Vokietijoje ar Pabaltijos valstybėse, jeigu neprisilaikys prie tų reguliacijų. Galima prašyt vizos nuo "Narkomindel", arba nuo Sovietų konsulių Europoje (Berlyne, Lonodne, Ryme, Copenhage, Rygoje ir Varšavoje).

Tie, kurie grįžta Rusijon kaip "pramoniškos ar žemdirbiškos grupos" gauna leidimą iš "Komsto" (Committee of Trade and Defense for Agricultural and Industrial

Immigration). Society for Technical Aid to Soviet Russia, 110 West 40-th Street, New York City, atstovauja tą komitetą New Yorke. Tos pačios reguliacijos liečia ateivius, kurie nori važiuoti į Sovietų Rusiją.

Laikraščiai pasakoja apie atsitikimus ateivių, kurios ištekėjo už Suv. Valst. piliečių po naujo įstatymo priėmimo ir kurios neturėjo laiko tapti Suv. Valst. pilietėmis, bet kurios turėjo keliauti užjūrin ir rado, jog negalėjo gauti pasportus, jų gimtinė šalis skaitė jas kaip amerikietes, ir Suv. Valstijos negalėjo joms išduoti pasportus todėl, kad nebuvo Suv. Valstijų pilietės. Tokiuose atsitikimuose reikia išpildyt afidavitą su notaro antspauda ir afidavitą turi užtvirtint tos valstijos sekretoriui kur moteris gyvena. Ji gali tada pasiųst tą afidavitą į Washingtoną, Valstijos Departamentui.

(Bus daugiau)

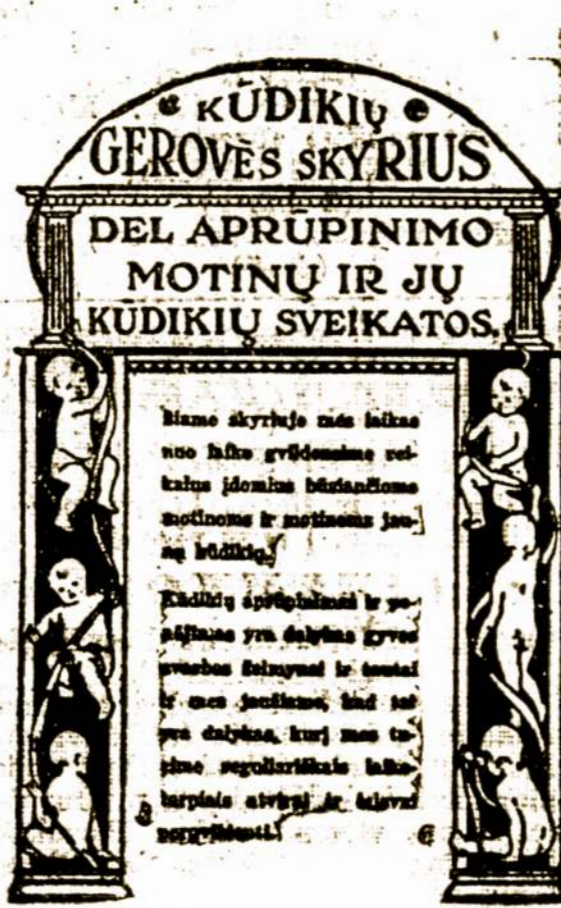
Ar kenčiate nuo vidurių nesmagumų ir nevirškinimo?

Smegenys dažnai mano, kad jie turi širdies ligą arba apendicitis, iš priekšties skausmo, kuris ištikro pasiečia nuo gese viduriuose. Eikite pas vaivą aptikoria ir nusipirkite Pepsinic Seltzer, jeigu nerit pasveikti.

yra vienintelis gydymas, kurį palengvina nerviškas vidurių nesmagumas, ir nuolatina vėmimo laikas neturimi. Neturi jokių valstų kenksmingų širdžių. Galite gauti bile aptiekioje.

Pepsinic Seltzer Co.,

STRAIPSNIS 56.

Aprupinimas motinos.

Gyvybė, sveikata ir sveikas kūdikio išsivystymas priklauso daugiausia nuo sveikatos ir apsaugojimo motinos. Motina gali pažeisti kūdikį, kuri ji neįstoja lygiai pirm devynių mėnesių prieš gimdymą kaip ir devynių mėnesius po. Kūdikio išgyvenimo proga priklauso nuo šeimos uždarbių, tėvų sveikatos ir teisingo gyvenimo, apsaugojimo nėščios motinos nuo persidirbimo, nedaperėjimo, ir rūpesčių, nuo motinos gero prižiūrėjimo ir gimdymo, pasiilėjimo, pataikymo penėjimo iš krūtų, ir supratyvos motiniškos priežiūros namuose.

Daugiau pusės tų kūdikių, kurie miršta pirmame mete savo amžiaus, miršta iš priešasčių sąlygų, kurios esti pas motinas. 1916 metais surašyme daugiau kaip 70 nuosimčių Suvienytų Valstijų gyventojų, buvo daugiau kaip 75,000 mirčių kūdikių jaunusių negu vienas mėnuo (jie sudarė 45.9 nuosimtį visų kūdikių mirčių). Didžiama šių kūdikių buvo tokie, kurie gimė silpnai delei ligų ar sužalimų. Nekurie iš jų mirė delto, kad motinos nežinojo kaip apsaugot savo krūtų pienu arba nesupratot svarbos penėjimo krutinis. Šitie kūdikiai buvo hereikaliga auka ignoracijai ir blogoms gyvenimo sąlygoms.

Motinos apsaugojimas negalimas išvengt. Aikvojimas gyvasčių prie gimdymo turi but sustabdytas, nes kiekvienas naujagimis yra netik busiantis pilietis, bet tos pačios sąlygos, kurios numarina pusę mirštančių kūdikių kasmet, gadiną sveikatai ir gyvybei tų, kurie išlieka gyvi. Ir reikia kreipti domę ne į tuos, kurie jau mirė, bet į tuos, kurie gyvena.

BORDEN'S Eagle Piėnas neturi nieko kito savy kaip tik gryną karvių pienu ir gryną cukrų, nis maistas jūsų kūšias kūdikiams per 63 metus ir yra vienatinis maistas savo kūdikiui duoti kada molinos pienas jo neugandina.

Jeil nežinai kaip vartoti Eagle Pienu, prisiūsk mums šitą paskelbimą ir mes pasiūsim jums penėjimo instrukcijas, Kūdikų Knyga ir kitokias brangias informācijas, dykai.

THE BORDEN COMPANY No. 1.

BORDEN BUILDING NEW YORK.

MOTINYSTĖS ATSAKOMYBĖ

Tukstančiai kūdikių kasmet miršta nuo apleidimo. Jie šlaidin galėtų but gyvi—sveiki ir linksmi—jei jais būtų buvę tinkamai rūpinasi. Kas kaltas? Suprantama, kad ne kūdikis. Taigi atsakomybė priklauso tiems, kurių pareiga yra žiūrēt, kad visakas kas galima būtų buvę padaryta—pirma lygiai kaip ir pasikū gimimo—kad apsaugojus kūdikio sveikatą ir gyvybę.

Paprastai motina yra kaltinama už netinkamą kūdikio priežiūrą. Kai kada ji užšipelo šitos kritikos, bet daugelį sykių ir ne. Tėvas daugely atvejų yra lyginai kaltas, o kai kada jis tik vienas ir tėra kaltas už kūdikio apleidimą, arba ir mirūt. Bet kūdikis turi nukentēt. Ar tą gali skaityt teisingu apsiėjimu su kūdikiu? Žinoma, kad ne.

Todel del žmonijos labo bukit žmoniški ir duokit savo kūdikiui teisingą progą gyvent, bet sveiku ir linksmu, kad galėtų vėliau nefik pats savimi pasirūpint, bet aprūpint gali but ir tėvų ir motiną. Atminkite, kad jūsų kūdikis nieko negalėjo sakyti ne už nė prieš atėjimą į šį pasaulį—jus jį čionai įvedėte—taigi duokite jam dabar progos.

Tukstančiai ir tukstančiai kūdikių

reikalauja ypatingos globos metuose tarp keturių ir šešiolikos. Jiems ypatingai reikalinga valgyti, kurie maistingi. Jie reikalauja maisto, kuris padarys juos stipriais ir vikriais, kad stambus prieš ligas. Tėvams tokių kūdikių yra stiprai rekomenduojama Borden's Eagle Brand Piėnas. Budamas geriausiu pienu, sumaišytas su geriausiu cukrumi mokslininkai, jis padidinti nedaperiems kūdikiams greitai atsigaun ir augt svaryn, kas reikalinga sveikatai stiprybei.

Skaityk šituos straipsnius kas savaitę ir pasidėk ateičiai.

PARSIDUODA geras lūnch-room (valgykla). Biznis gerai išdirbtas. Norėčiau parduoti iki vasario 1. Ateikite pažiūrēt.

180 Chandler Street, (3-4) Worcester, Mass.

AMERIKOS LIETUVIS ATLEKA VISOKIUS SPAUDOS DARBUS.

VIETOS ŽINIOS.

Klaidos atitaisymas. Praėjusios savaitės laidoje, vietinėse žiniuose, aprašyme kaip Geniotienė nuo antro gyvenimo išstumė per langą Grišką, įsikverbė nemaloni klaida: vieton Geniotienės, turėjo but—Gibienė.

Išpuolė per langą. Kirkor Nagarian, 8 metų amžiaus, savo namuose prie Eastern gatvės, žaizdamas pasilipo ant kedės ties atviru langu, ir paslydęs per langą nupuolė ant žemės iš 40 pėdų aukščio. Susitrenkė labai galvą, nežinia ar pagis.

Eleonora Babrauskienė įieško perskyros nuo savo vyro Juozo, kuris yra nu-teistas pusei metų kalėjimui už girtybę. Ji nori pasilaikyti sau vaikus: Reginą, Rudolfą ir Sabiną. Babrauskienė atstovauja advokatas Benjamin Mendelson, Slater Bldg.

Peštukas slaugė. Miesto ligonbutyje tarnaujanti slaugė H. Coveny, kirto kumščia į panosę ligoniui J. Healy, kada tas klejojo, taip smarkiai, kad krumpliais numovė jam nuo nosies odą. Pikiurna tapo atstatyta iš darbo vienam mėnesiui užtai. Ar bus vėliau priimta atgal, nežinia.

Juozas šimkus, worcesteriečiams gerai pažįstamas ristikas, kuris pastaruoju laiku lankėsi Worcesteryje, išvažiavo į pietines valstijas. Lankysis jis šiaurinėj Karolinoj, Virginijoj ir kitur, kur dalyvaus ristikynėse. Vėliau sugrįžęs į Worcesterį ketina ristikis su dabartiniu Worcesterio čempionu Bieksa.

Persekios girtybę. Miesto majoras O'Hara policijos viršininkui įsakė suruošti policistų batalijonas persekiojimui girtybės, kad gaudžius girtus gatvėse, naikinus degindirbius ir kitais būdais "apvalius" miestą, arčiausiam kontakte einant su federališkos valdžios policija, nes ikišiol Worcesteris girtybės srityje buvo labai palaštas. Tokių batalijonų rodosi bus surengta keturi.

Aktoriams atyda. Visi aktoriai ruošiamos scenon dramos "Švarkas ir milinė", ateinančioj sereodj, Sausio 30 dieną, privalo susirinkti visi į paskutinę repeticiją, kuri atsibus 7:30 vakare, Lietuvių salėje, 29 Edicott gatvė. Nė vienas neprivalo šią repeticiją apleist. Jaunimas irgi visas turi atsilykyti. Pirmesnės repeticijos atsibus kaip ir ikišiol, Aušrelės kambariuose, sutartomis denomis, 7:30 vak. Režišierius.

Bažnyčia kaip karčiama. Švedų kongregacionalistų bažnyčios (Salem square Swedish Church) rektorius kunigas Brunstrom šaukiasi policijos pagalbos, kad apvalius bažnyčią nuo girtavimų. Sako, kad vakarais ir nakties vėlomis valandomis ir šventorių prisirenką gajaus

pusbernių ir ten kelia lermus per naktis. Ir tai dar neviskas, nes vakarais, kada bažnyčioje yra pamaldos, pusberniai sueina su pliuskėmis į bažnyčios kalitorius ir ten geria degtinę, primėto tuščių bonkų, prispjauo, priruko ir taip bažnyčią pavėrcia karčiama.

Kvies Stankevičių. Worcesterio Lietuviškų Draugijų Taryba jau rengiasi prie iškilmių paminėjimui Lietuvos nepriklausomybės 16 dienoj Vasario. Kiek girdėjome, tos dienos iškilmėse kalbėtojum rengiamasi pakviest A. B. Stankevičių, kuris dabar Naujoje Anglijoje važinėja su "Vienybės" bendrovės reikalais. Sakoma, kad Stankevičius moka gražiai papasakot apie Lietuvą, nes kas girdėjo jo kalbą čia per kalėdas, labai pasiganėdino.

Už žandinį \$900. Jurgis Dumas pasiulė Juozui Durante pirkt nuo jo arklį Durante jį išjuokė, ir netik kad atsiskakė arklį pirkt, bet dar prisipažino, kad ir dykai ne imtų. Tuomi Dumas įsižeidęs kirto per žandą Durante. Tas savo užpuoliką patraukė teisman už mušimą, dėl kurio jis turėjęs šešias savaites prabut ligonbutyje su įskeltu žando kaulu. Teismas priteisė Dumą užmokėti \$900 nuskaukast Durantei.

Jieško savo pinigų. J. Belinskis iešė teisman skundą ant savo pačios Kristinos, reikalaujamas iš jos \$9000. Savo skunde jis aiškina taip: Jis turėjęs tiek pinigų bankose Worcesteryje ir Lawrence, ir praėjusioj vasaroj važiuodamas į Lietuvą, visus pinigus išėmė iš bankų, pavedė pačiai paturėt, kol jis sugrįš. Sugrįžus jam pati atsiskakė pinigų atiduot, atsiskakė su juom gyvent ir galiaus pati rengiasi keliaut Lietuvon su visai pinigais.

Policistas pralaimėjo. Pasibaigė byla, kurią prieš tris metus teisman buvo įnešęs ukininkas Canney iš Shrewsbury, prieš policistą Perkins. Mat policistas buvo Canney areštavęs už laikymą savo ukėje nesveikų gyvūlių. Teismas jį atrado nekaltu, užtai jis skundė policistą už neteisingą jo areštavimą. Dabar teismas iš klausęs skundą, priteisė policistą Perkins ukininkui užmokėti \$900 už garbės nuplėšimą, ir policistui davė pasargą, kad tas kitą kartą būtų atsargesnis savo pareigose.

Ruošiasi kovon. Massachusetts valstijos ukininkų organizacijos susijungė vienon kuopon, kad bendrai kovot prieš mainymą laikrodžių pavasario ir rudeno metu. Kuopa reikalaua iš valstijos legislaturės laikrodžių mainymo klausimą leist visuotiniu balsavimu nu-balsuot ateinančiame rudenyje, vieton balsuot tą klausimą kasmet taip vadinamu "šiaudiniu balsavimu". Kuopa reikalauja, kad laikas būtų nustatytas sulyg rytinio laikrodžio (standard) ir daugiau nebūtų mainomas.

Mano burna tai mano! Tau ji tegul nerupi!!

PIRMU KARTU WORCESTERIJE BUS SULOŠTAS

ŠVARKAS IR MILINĖ

Idomiausis teatras lietuvių kalboje, bus atloštas

SAUSIO 31 DIENĄ, 8:00 V. VAKARĖ.

LIETUVIŲ SVETAINEJE, No. 29 ENDICOTT STREET

Worester, Mass.

Kviečiame visus vietinius ir iš aplinkinių lietuvius šin vakaran skaitlingai atsilankyti. ĮŽANGA TIK 50 CENTŲ. A. L. T. S. 16 KUOPA.

LAIKAS PRISIRUOŠT ŽIEMAI !!

Parėjo nauji sampilų audėklai dē žieminių overkočių ir siutų. Ateikite pasirinkti jų SUBATOJE nuo 4-tos iki 6-tos val. vakare

Vincas Intas & Son Worcester, Mass.

15 Millbury st.,

PAJIESKAU moteries ar merginos prižūrēt mažą šeimyną šesiu ir septyniū metų vaikų ir stubų. Gera mokeskis ir gera vieta. Meldžiu kreiptis po šiuo adresu: VINCAS SANDA, (2 lubos) 51 Ellsworth st. Worcester, Mass. (4-5)

PARSIDUODA gerosnė ir bučernė, įtaisyta pagal naują madą, geroje vietoje, visas cash biznis. Parsiduoda daug pigiau negu ji verta yra. Galį pirkt ir nebuvęs biznyj. Mes apsimam išlavint. 139 DORCHESTER ST., SO. BOSTON, MASS. (4-7)

HOLLAND AMERICA LINE Trumpas ir tiesus kelias, per Rotterdam, į ir iš visų dalių LIETUVOS Savaitiniai išplaukimai. Neprilyginami prankumai. Mes suteikiame pagalbą gavime reikalingų dokumentų (affidavitu). Musų atstovai prižiūri viską smulkmeniškai, ir kelevai yra prižiūrinami iš pat vietos į vieta. Pareikalavus prisūnėiam kainų ir išplaukimų surašą. Del užsakymų ir informacijų, rašykite vietiniam agentui, arba į Holland-American Line, 89 State St., Boston, Mass.

PAJIESKAU Antano Šumaucko iš Gustaučinos k. Klebiškio valsė.; Domininko Vilko iš Sprindiškių k. Klebiškio valsė.; Marės Kabačiauskienės (Aukštakalniukė) ir Andriaus Aukštakalnio iš Rutkiškių k. Klebiškio valsė. Agota Rugienienė, R. F. D. 110, E. Granby, Conn.

PAJIESKAU moteries, kuri apsimtų prižūrēt pora vaikų, vienas penkių, kitas šesiu metų, gautų kambary ir užmokestį pagal sutarimą. Jei-gu rastusi pora žonotų žmonių, turinčių mažą šeimyną taip pat galėtų susitart. Meldžiu kreiptis: JUOZAS TAPARAUCKAS, 82 Lamartine st. Worcester, Mass. (Galima matyt dienos laike)

PARSIDUODA NAMAI - FARMOS

ARTI MILLBURY STREET, 5 kambarių namas, elektra, maudyne. Savininkas apleidžia Worcesterį ir kad greitai parduoti paims \$3000 inėšimo; Jei nusibodo mokēt kaskart auktesnę randą už ką negauni jokios padekos, ir jei įsiptyko kraustytis iš vietos į vieta, pasinaudok šia progą — įsigyk, kad ir nedidelį, bet savą namą. FAIRMONT AVE. Naujas 15 kambarių namas, šiluma ant pirmo gyvenimo. Kaina \$13000, geros išlygos. ARTI LAFAYETTE ST. 3 gyvenimų namas, 4-4-4 kambariai. Kaina \$4,500, immokėti \$1100. QUINSIGAMOND VILLAGE. 3 gyvenimų namas, elektra, maudyne, šiltas vanduo. Kaina \$9,100, immokėti \$1500. VERNON STREET 3-tenementų namas 5-5-5 kambariai, maudyne, elektra, šiltas vanduo. Kaina \$10,200. SPENCER, MASS. 14 akrų farma, arti miestelio. 5 kambarių namas, namas, banė, vištininkai. Kaina \$2,600, immokėti \$1000. 60 AKRŲ FARMA. 3 mailos nuo miesto linijos, apie 30 akrų dirbamos žemės, restas miškas ir ganyklos. Dideli budinkai. Parsiduoda priedama kaina. Galima mainyt ant namų mieste. A. BLAZYS, 15 Millbury St., Worcester, Mass.

"AMERIKOS LIETUVIO" KNYGYNE GAUNAMA IVAIRIŲ KNYGŲ.

OPERETĖ "MUSMIRĖS"

Statys scenoje Vaikų Dr-lė žiburėlis

NEDĖLIOJE, SAUSIO 27 DIENĄ 7 val. vakare.

Lietuvių Svetainėje 29 Endicott St. Worcester.

Worcesterio ir apielinkės lietuviai nepraleiskite progos nepamatę viršminėtos operetės, nes yra viena iš puikiausių. Žiburėlio artistai po vadovystė mokytojos Marijonos Meškienės, kuri deda visas pastangas, kad pralenkus Aido chorą. Tarp aktų dainuos tik-ką atvažiavę iš Lietuvos mergaitės, Anelė, Magdalena, Marijona Laukaičiūtės ir Ona ir Kotryna Žukiūtės. Įžanga 35 ir 50 centų. Kviečia žiburėlis.

M. VALENTUKEVIČIUTE loš vadovaujančią rolę Miško Laimės.

JONAS CIVINSKAS Perkrausto namų rakanodus šiame mieste ir perkrausto į kitus miestus, veža anglius ir persamdo trokus prie visokių darbų. Adresuokit šiaip: 340 HARDING ST., WORCESTER, MASS. Telephone Park 4156

Kuomet skauda jums galvą arba negalite matyt skaityt ar dirbt, atelkite pas mus ir mes pritaikysime jums akinius, kurie jums pagelbės. Pope Optical Co., 397 Main St., Worcester, Mass. (Viršui Moulton's krautuvas)

Antanas J. Milleris, Lietuvis Advokatas, 406 Slater Bldg., Worcester, Mass.

BEN. MENDELSON Advokatas. ir registruotas notaras Lietuvos atstovybei. Atlieku visus legaliskus darbus kaip Ameriko, taip Europoj 390 Main st. Room 931-932 Worcester, Mass.

PRANAS LEVERIS, Dailydė-staliorius. Užima kontraktus ant budavolimo ir taisyso namų. Taip gi taiso ir dailina namus ir padare įvairius medžio darbus. Kalnė labai žemos. Reikalaujanti dailydės, malonėkite kreiptis pas mane, po numeriu— 15 Millbury Street, Tel. Park 8177, Worcester, Mass.

Naudingiausias laikraštis iš Lietuvos T-R-I-M-I-T-A-S!

Trimitą leidžia Lietuvos Šaulių Sąjunga. TRIMITAS išėina kas savaitė 32 puslapių knygelėmis su gražiu viršeliu. Kiekviename numeryje duoda svarbiasnes žinias iš Lietuvos pavergtosios Vilnijos ir užsienių. Jame telpa gražių eilių, apysakų, straipsnių visokiais klausimais, įvairenybių, pašlo valandai įdomių uždavinių—galvasukių ir kit.; nuolat puošiamas gražiais paveikslėliais. Trimitas yra nepartinis laikraštis. Jam labiausiai ruoš Lietuvos ir lietuvių tautos reikalai. TRIMITO kaina 1924 m. su persiuntimu, Lietuvoje: metams 12 litų, pusei m. 6 lit. Amerikoje ir kitur metams 30 litų, arba 3 dol., pusei metų 15 litų arba \$1.50. Tiems, kurie išsirašo didesnį Trimito numerių skaičių, praplatinimui, nu-leidžiama 25 nuosimtis. LIETUVIAI! išsirašykite Trimitą sau 1924 m. Neuzmirškite išrašyti jį ir savo artimausiams Lietuvoje. TRIMITO prenumeratoriai 1924 m. ne tik kas savaitė laikraštį gaus, bet dar ir pinigų išloš, nes, Trimitas skelbia Trimito Prenumeratorių Loteriją. KIEKVIENAS, išsirašęs, Trimitą Lietuvoje nuo pradžios 1924 m. ne mažiau kaip pusei metų, gaus Trimito Prenumeratorių Loterijos vieną bilietą, kuriuo galės išlošti pinigų. Išlošimai yra: 1—200 litų, 2 po 100 litų, 6 po 50 litų, 24 po 25 litų ir 100 po 12 litų. Taigi gausi kas savaitė laikraštį ir geram atsitikime dar 200 litų. Na, gal teks pastenkinti 100, 50, 25, ar net 12 litų. Tai pareis nuo tavo laimės. LIOTERIJS lošimas bus viešas, Kaune, Šaulių Sąjungos Centre, 1924 metų Vasario 25 dieną. Išlošusieji bilietai numeriai bus paskelbti Trimito. Tad pasiskubinkite! Adresas: "TRIMITAS" Kaunas, Laisvės Al. No. 26, Lietuva. TRIMITA galima užsisakyti ir per Lietuvos Šaulių Sąjungos Atstovą, adresas: A. ŽEMAITIS, 38 Park Row (Room 1108), New York City. (2-4)

KILA ISGYDOMA Su Sturto Plapao Paduškaitė. Jus galite mest šalin visus diržus, kadangi Plapao paduškaitė yra vien tam padaryta, kad jus išgydyt nuo kilos. Ji yra taip padaryta, kad kartą pridėta neušlenka ir tuo budu geresnė negu diržas. Jokių diržų ar sprendžinių neturi. Minkšta, lengva nešiojimai. Pigi. Jokio nesmagumo darbe neturėsi. Gauta aukso medalus. Mes prisūsim, ką sakome, atsiūsim jums išmėginimui visai DRYKAL Plapao Laboratories, 3059—Stuart Bldg., St. Louis, Mo.

CUNARD

Ar Manai Parsikviest Gimines į Ameriką?

Lietuvos kvota jau yra pasibaigusi, bet dabar laikas prisirengti prie naujos kvotos, kuri prasidės liepos 1 d. 1924 m. Musų ofisas Kaune pagelbsti išgaut pasportus, vizas ir prirengia juos tuojaus Kelionai. Nėra reikalo lauktie tiems, kurie turi Cunard tikietus. Musų laivai išplaukia iš Europos kiekvieną savaitę. Cunard tikietai yra geri del kelionės ant AQUITANIA, BERENGARIA ir MAURETANIA. Greičiausias jurų patarnavimas pasauli. Del smulkesnių informacijų, malonėkite susižinot su mūsų vietiniu agentu arba mūsų raštinėje. CUNARD LINE, 126 State St., BOSTON.

APTEIKA

Vienintelė Lietuvis Valstinyje. Visu daktarų Amerikos ir Europos Receptus sutaisome su didžiausia atyda; vaistus ir chemikalus vartojam pirmos rūšies. Budamas 6-šius mėnesius Lietuvoje, parinkau ir pargabenau daug naudingų vaistų iš Lietuvos ir kitų šalių Europos. Pas mus galima gaut gyduolių nuo visokių ligų. Norėdami sušėdyt pinigų ir sveikata, visados kreipkitės į mūsų aptieką; kuriems nėra galima per tolumą ateti, tai rašykite, o mes prisūsim reikalingus vaistus per ekspresą. A. Budrevičius, Prevezierius, 122 Millbury st., Worcester, Mass.

"DIRVA" PERSIKELE NAUJON VIETON.

"Dirva" Mokslo, Literatūros ir Politikos Savaitraštis Išėina penktadieniais, 8 puslapių, didelio formato, visuomenės laikraštis. Prenumerata metams \$2.00 Lietuvon metams \$3.00 Pusei metų puse kainos.

"Dirva" 3348 Superior Avenue, Cleveland, O.

"Dirvos" Agentura Siūnia Pinigus į Lietuvą ir Partraukia Gimines į Ameriką.

NAUJAS LIETUVIS

GRABORIUS

Juozas J. Dirsas

Geriausiai patarnaujū už pigiausią prekę. Jei mirtis patiktų jus draugą ar giminę, kreipkitės prie manęs. Nuo rugpinčio 1, J. DIRSA perkrausto ofisą į naują vietą, po numeriu— 13 ELLSWORTH STR. Tel. Cedar 4983.

DR. TESSMER, Dentistas.

306 Main St., Worcesteryje. virš Iver Johnson krautuvas OFISO VALANDOS: nuo 9 iki 6, o ketvergais iki 8 valandai vakare. Nedėliomis nuo 11 iki 12 valandai. Tel. Park 8310

Worcesterio PENKIŲ-CENTŲ BANKA,

316 Main Street Turtas — \$22,500,000 Idėjimai eins ant intereso pirmą biznis dieną kiekvieno mėnesio. BANKOS VALANDOS: Kasdien nuo 9 ryte iki 8 popiet. Subatomis nuo 9 ryte iki 1 val. popiet. Šubatos vakarais vien tik dalį pinigų idėjimo, nuo 6 iki 8 val. vakaro.